

5 Galluogwyr Busnes Craidd

Yn ogystal â'r blaenoriaethau thematig a'r blaenoriaethau gwasanaeth a nodwyd, ceir amrywiaeth o alluogwyr busnes craidd sy'n hanfodol i'n galluogi i wneud cynnydd yn erbyn ein hamcanion llesiant. Mae'r galluogwyr busnes craidd hyn fel y nodir isod.

#	Galluogwyr Busnes Craidd
5a	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)
5b	Marchnata a'r Cyfryngau gan gynnwys gwasanaethau cwsmeriaid
5c	Cyfreithiol
5d	Cynllunio
5e	Cyllid
5f	Caffael
5g	Archwiliad Mewnol
5h	Rheoli Pobl (Adnoddau Dynol, Dysgu a Datblygu, Iechyd Galwedigaethol)
5i	Gwasanaethau Democraidd
5j	Polisi a Pherfformiad
5k	Gwasanaethau Etholiadol a Chofrestru Sifil
5l	Ystadau a Rheoli Asedau
5m	Rheoli Risg
5n	Cymorth Busnes

5a Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)

Fel gwasanaeth rydym yn ymgysylltu â'n cwsmeriaid ac yn eu deall er mwyn eu helpu i ddarparu gwasanaethau effeithiol. Rydym wedi cryfhau ein hymagwedd tuag at adfer yn sgil trychinebau a seiberddiogelwch i sicrhau ein bod mewn sefyllfa gref i liniaru unrhyw fygythiadau ac ymateb iddynt. Mae'r gwasanaeth yn cyd-fynd yn agos â chyflawni dyheadau'r Strategaeth Drawsnewid newydd ac mae wedi gweithio'n agos gyda gwasanaethau ar brosiectau trawsnewidiol allweddol i symleiddio, awtomeiddio ac ysgogi effeithlonrwydd ar draws ein holl feysydd allweddol.

Pam y mae hyn yn bwysig?

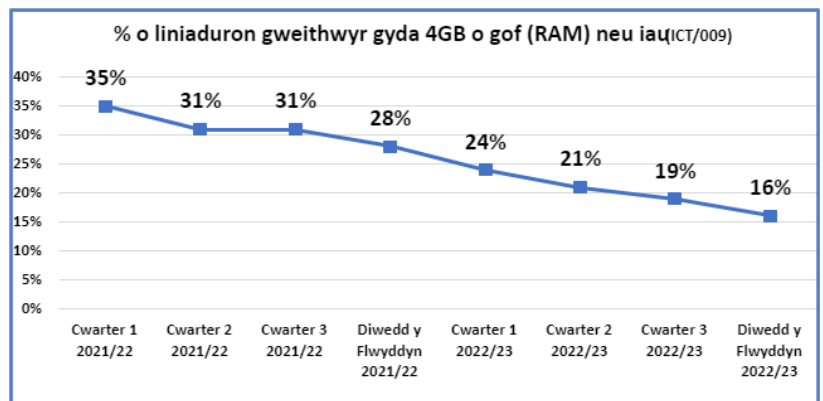
- Mae technoleg yn treiddio mwy a mwy i'r holl sectorau ac yn dod yn rhan o lawer o agweddau ar ein bywydau. Mae gan dechnoleg ddigidol y potensial i drawsnewid y Sir a bywydau'r trigolion wrth gynhyrchu arbedion hirdymor i'r Cyngor.
- Ceir tair strategaeth allweddol sy'n sail i'n darpariaeth TGCh. Sef Strategaeth Trawsnewid Digidol 2021-2024, Technoleg Ddigidol 2022-2025 a Strategaeth Ysgolion Digidol 2022-2025. Mae'r meysydd gwaith allweddol a gwmpesir gan y gwasanaeth fel a ganlyn:
  - Data Craidd a Rhwydwaith Teleffoni a Seilwaith
  - Hwyluso'r gwaith o ddarparu Rhaglen Waith a Chyllid y Grŵp Llywio Trawsnewid Digidol (DTSG) ynghyd â'r ffrydiau gwaith trawsnewid newydd - Digidol a Chwsmeriaid.
  - Seiberddiogelwch gan gynnwys profi trefniadau Adfer yn sgil Trychinebau a Pharhad Busnes, cynllunio senario ac ymwybyddiaeth.
  - Datblygu Cais
  - Cefnogaeth Systemau ar gyfer Systemau Hanfodol o ran Busnes
  - Cymorth Gweithlu / Cymorth Gweithredol (Caledwedd / Meddalwedd)
  - Cymorth TGCh Gweithredol a Strategol i Ysgolion
  - T.G. Swyddogaeth caffael
- Ein diben yw ymgysylltu â'n cwsmeriaid a'u deall er mwyn eu helpu i ddarparu gwasanaethau effeithiol.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

! O'r 9,790 o'r ymholiadau i'r ddesg gymorth TGCh a dderbyniwyd yn ystod 2022/23, gwnaed 65.8% drwy ddefnyddio'r ddesg gymorth Hunanwasanaeth, mae hyn ychydig yn is na'r flwyddyn flaenorol gyda 68.8%, ond bu cynnydd o 3% yn nifer yr ymholiadau a dderbyniwyd. (ICT/002)

- Rydym yn uwchraddio'r gliniaduron y mae ein gweithwyr yn eu defnyddio yn barhaus fel eu bod mor effeithlon â phosibl trwy leihau'r rheiny sydd â chof o 4GB neu lai. Mae hyn wedi haneru mewn nifer ers mis Ebrill 2021 ac ar ddiwedd mis Mawrth 2023 roedd hyn i lawr i ychydig o dan 500 o liniaduron allan o gyfanswm o 3,219. (ICT/009)

- O'r 740 o geisiadau dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a dderbyniwyd yn ystod 2022/23, ymatebwyd i 95% ohonynt cyn pen 20 diwrnod gwaith, mae hyn yn dal i fod dipyn yn uwch na tharged Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth o 85%.

Cynnydd yn 2022/23

- Gwnaethom gaffael datrysiad ar ffurf menter RPA (Robotics Process Automation). Bydd hyn yn caniatáu i'r Cyngor symleiddio a gwella swyddogaethau a phrosesau cefn swyddfa (yn enwedig y tasgau cyffredin / ailadroddus hynny) trwy ddefnyddio meddalwedd arbenigol a galluoedd AI (Deallusrwydd Artiffisial). Mae'r adran Adnoddau Dynol yn rhagweithiol a nhw fydd y cyntaf i awtomeiddio a thargedu casgliad o brosesau fel y Prawf o Gysniad cychwynol. Ymhlith y rhai a gaiff eu gwerthuso y mae creu swydd newydd, cyhoeddi contractau, gwirio geirdaon. Mae gennym gontract ac rydym yn gweithio gyda chwmni arbenigol lleol yn Llanelli (CodeBase8 / Davies Internet) i helpu i weithredu technoleg, datblygu'r set gyntaf o brosesau i ni a throsglwyddo gwybodaeth a rhoi hyfforddiant i ddatblygu canolfan ragoriaeth fewnol yn y Tîm Datblygu Cymwysiadau o fewn y Gwasanaethau TGCh. Y weledigaeth yw ehangu ymhellach ar draws yr awdurdod dros y tair blynedd nesaf. Cyfle trawsnewid enfawr i yrru effeithlonrwydd.
- Rydym yn parhau i ddarparu cymorth i ysgolion, gan gefnogi'r gwasanaethau HWB, darparu a gosod y dyfeisiau dewisol i fyfyrwyr sef Chromebooks. Rydym wedi darparu gwasanaeth ymgynghorol TGCh ar bob adeilad ysgol newydd yn y sir.

Seiberddiogelwch

- Yn ddiweddar rydym wedi cloriannu Seiberddiogelwch.
- Rydym yn gweithredu fel galluogwr a chyfryngwr ar gyfer trawsnewid y modd y caiff gwasanaethau ledled y Cyngor eu darparu i gwsmeriaid trwy gynyddu cyfleoedd i gyrchu gwasanaethu'r Cyngor drwy dechnolegau digidol. Rydym wedi lansio'r Porth Mynediad i Ddinasyddion ar gyfer y Gwasanaethau Refeniw. Prosiect dwy flynedd o hyd oedd hwn a lansiwyd ddiwedd mis Mawrth 2023. Porth Hunanwasanaeth 24/7 ar gyfer y Dreth Gyngor er mwyn i'n trigolion reoli eu biliau Treth Gyngor yn electronig, gwneud cais am ddulliau di-bapur, Rheoli Debydau Uniongyrchol, gwneud cais am eithriadau a bydd yn ehangu i gynnwys mwy o wasanaethau. Gyda dros 14,000 o breswylwyr presennol eisoes wedi tanysgrifio i weld eu mantolau Treth Gyngor drwy ein Canolfan Gyswilt a HWB Fy Nghyfrif, mae gennym bellach y gallu i gynnig llawer mwy o wasanaethau ar-lein. Bydd awtomeiddio a swyddogaethau integreiddio cefn swyddfa yn help enfawr i drawsnewid y gwasanaethau refeniw a'r ystod o wasanaethau y gallwn eu cynnig yn ddigidol drwy ein canolfannau HWB, y Ganolfan Gyswilt ac ar-lein drwy wefan y Cyngor.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Er mwyn sicrhau bod dyheadau'r Strategaeth Drawsnewid yn cael eu cyflawni, rydym yn adrodd yn uniongyrchol i'r Grŵp Llywio Trawsnewid Digidol sydd yn ei dro yn adrodd i'r Bwrdd Gweddnewid.

O safbwynt Llywodraethu Gwybodaeth, rydym yn adrodd yn uniongyrchol i'r Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth Gorfforaethol sydd yn ei dro yn adrodd i'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol ac yna'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

5b Marchnata a'r Cyfryngau gan gynnwys Gwasanaethau Cwsmeriaid

Mae'r gwasanaeth wedi gweld galw cynyddol ar draws ein holl swyddogaethau gyda'r angen i ddarparu gwybodaeth amserol a chywir

...drwy amrywiaeth o sianeli sy'n parhau i fod yn elfen bwysig o waith y Cyngor.

Mae cyflwyno gwasanaeth Ymgynghorydd Hwb wedi bod yn rhan hanfodol o ymateb y Cyngor i'r argyfwng costau byw a bydd yn parhau i ddatblygu yn y flwyddyn i ddod.

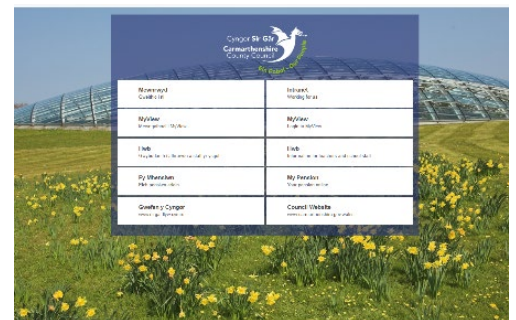
Pam y mae hyn yn bwysig?

- Gall cyfathrebu ac ymgysylltu da greu profiad cadarnhaol i'r rhai sy'n rhyngweithio â'r Cyngor. Mae'n helpu pobl i ddeall ein hamcanion, ein gwerthoedd, ein gwasanaethau, ein heriau a'n cyflawniadau. Dylai pobl gael eu grymuso i gymryd rhan, dweud eu dweud, gofyn cwestiynau, a theimlo bod eu hadborth yn cael ei werthfawrogi.
- Mae Marchnata, y Cyfryngau a Gwasanaeth Cwsmeriaid yn dîm amrywiol sy'n cefnogi pob adran ar draws y Cyngor i sicrhau bod gan bobl ddealltwriaeth glir o'r hyn a wnawn, yr hyn rydym yn anelu at ei gyflawni a'r gwasanaethau a ddarparwn.
- Mae gan y tîm arbenigedd mewn cysylltiadau cyhoeddus, marchnata ymgyrchoedd, dylunio graffeg a phrint, y cyfryngau, hysbysebu, cyfryngau cymdeithasol, cyfathrebu mewnol, y we, digidol, ymgynghori, gofal cwsmeriaid a chyfieithu.
- Ein rôl yw sicrhau nad yw negeseuon y Cyngor yn gwrthdaro â'i gilydd a'n bod cadw at y neges ac yn gwneud hynny'n brydlon, a'n bod yn rhoi gwybodaeth glir a chryno i'n cynulleidfaoedd o un ffynhonnell y gellir ymddiried ynddi.
- Gallwn ymateb mewn argyfwng, rhannu gwybodaeth, a llywio ar ddatblygiadau yn y dyfodol, egluro pam y mae'n rhaid gwneud rhai pethau mewn ffordd benodol, gan weithio gyda'n cymuned a'n gweithlu i rannu'r neges iawn, yn y ffordd iawn, ar yr adeg iawn.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? ① Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- Cafwyd dros 3.4m o sesiynau defnyddwyr ar wefan y Cyngor yn ystod 2022/23; mae hyn yn gynydd o 11.4% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. **(M&M/001)**
- Cafwyd dros 1.45m o sesiynau ar y Fewnrwyd Staff fewnol; mae hyn yn gynydd o 46% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. **(M&M/008)**
- Yn ystod 2022/23 derbyniodd ein canolfan gyswilt 238,300 o alwadau, gyda'r amser cyfartalog a gymerwyd i ateb yr alwad yn 6 munud 32 eiliad. Mae hyn yn ostyngiad bach yn nifer y galwadau o gymharu â'r flwyddyn flaenorol gyda 268,000 o alwadau. Yn ystod 2022/23, gwnaethom ychwanegu neges ar ein llinell ffôn sydd wedi arwain at ostyngiad yn nifer y cwsmeriaid sydd angen siarad ag aelod o staff, ynghyd â dewislen 'Dewisiadau' ychwanegol i'n llinellau ffôn sy'n cyfeirio cwsmeriaid i'r rhannau perthnasol o'r sefydliad yn seiliedig ar yr opsiynau y maent wedi'u dewis. Rydym hefyd wedi cyflwyno ffurflen 'Cysylltwch â Ni' sy'n ei gwneud hi'n haws i gwsmeriaid gyfathrebu â'r Cyngor yn electronig ac rydym wedi gwella ffurflenni ar y we, gan ei gwneud hi'n haws gwneud ceisiadau/adroddiadau ar-lein sy'n lleihau'r angen i gwsmeriaid gysylltu dros y ffôn. Bydd y ganolfan gyswilt yn parhau i dderbyn galwadau ac ymholiadau drwy gyfryngau eraill wrth wella profiad y cwsmer. **(M&M/001)**

Cyngor Sir Gâr Carmarthenshire County Council	
Storwngol Council Office	Islawark Housing Office
Wysbwrdd Planning & Building	Wysbwrdd Planning & Building
Ynghyd Partnership	Ynghyd Partnership
Sy'ngheddau Partnership	Sy'ngheddau Partnership
Gwasgylt y Cyngor Council Call Centre	Council Call Centre Council Call Centre

- ⦿ Mae gan Sir Gaerfyrddin dair prif canolfan Hwb canol tref yng Nghaerfyrddin, Llanelli a Rhydaman. Yn ystod 2022/23, **gofynnodd 12,800 o drigolion am apwyntiad wyneb yn wyneb**, mae hyn yn gynydd o 32% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. (M&M/004)

Cynnydd yn 2022/23

Ein Gwefan

- ⦿ Rydym yn gweithio i ddatblygu ymagwedd systematig tuag at gynnwys defnyddwyr gwasanaeth yn y broses o ddylunio a datblygu ein gwasanaethau ar-lein/gwasanaethau sydd wedi newid sianeli yn y dyfodol.
- ⦿ Rydym yn gweithio gyda thîm Digidol Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ar brofion defnyddwyr, yn benodol gyda golwg ar yr agenda costau byw. Mae'r wybodaeth a gawsom yn ein galluogi i edrych ar y wefan o safbwynt y cwsmer, ac mae'n cynnig argymhellion yn seiliedig ar brofiad y defnyddiwr gwasanaeth, gan ganiatáu i ni gynnwys y defnyddiwr gwasanaeth yn ein proses o ddylunio cynnwys a mynd â'r defnyddiwr gwasanaeth gyda wrth ar ddatblygu ein gwefan a'n gwasanaethau ar-lein.
- ⦿ Mae safle Darganfod Sir Gâr wedi cael ei foderneiddio a'i ddiweddarau i'r fersiwn ddiweddaraf o Umbraco. Ar hyn o bryd mae'r Fewnrwyd yn cael ei diweddarau i ddilyn cynllun a nodweddion y wefan gorfforaethol.
- ⦿ Mae'r tudalennau swyddi a gyrfaedd yn cael eu diweddarau ar hyn o bryd gyda delweddau a chynnwys newydd i ategu'r platfform recriwtio newydd Oleoo a fydd yn cael ei lansio yn ystod 2023-24.
- ⦿ Yn ystod y flwyddyn rydym wedi bod yn gweithio gyda gwasanaethau i ddiweddarau eu cynnwys ac i ddigideiddio rhai o'u prosesau. Gwnaethom hyn er mwyn apelio at fwy o gwsmeriaid gan mai dyma'r ffordd y mae ein cwsmeriaid yn ffafrio rhyngweithio a dysgu mwy am wahanol wasanaethau'r cyngor.
  - Yn ystod misoedd Ionawr hyd at fis Mawrth cyflwynwyd trefniadau casglu gwastraff newydd ac roedd y wefan yn allweddol wrth ddarparu gwybodaeth i'r cyhoedd, felly roedd sicrhau bod y wybodaeth yn gywir ac yn hawdd i'w defnyddio yn hanfodol.
  - Yn sgil yr argyfwng costau byw gwnaethom ychwanegu'r wybodaeth am urddas mislif ar ein gwefan gan ei symud o wefan Cyngor Ieuenctid Sir Gaerfyrddin, gan greu cyfeiriadur o leoliadau ac ychwanegu'r lleoliadau i'r map 'yn fy ardal i'.
  - Gan weithio gyda golygyddion gwe'r Adran Lle a Seilwaith, cafodd y dudalen gorfodi materion cynllunio ei diweddarau. Ychwanegwyd canllawiau i hysbysu cwsmeriaid ynghylch pa faterion cynllunio y gellir eu gorfodi ac na ellir eu gorfodi a symleiddio'r ôl-broses fel bod pob ymholiad yn cael ei ateb o fewn amserlen ddynodedig.
  - Newidiwyd platfform y dreth gyngor o Granicus i Northgate Citizen i roi opsiwn hunanwasanaeth newydd i'r cwsmer sy'n caniatáu iddo ryngweithio â'r Cyngor yn gyflym ac yn effeithlon. Cafodd y tudalennau gwe eu diwygio yn unol â hynny. Ar hyn o bryd mae'r platfform yn caniatáu i'r cwsmer sefydlu cyfrif diogel y gall ei ddefnyddio i dalu biliau'n electronig, gosod neu newid debyd uniongyrchol a gweld faint o'r dreth gyngor sydd ganddo'n ddyledus. Bydd y platfform yn cynnig gwasanaethau pellach wrth i'r tîm symud ymlaen gyda'r gwaith o'i ddatblygu.

Ymgysylltu ac ymgynghori

- ⦿ Rydym wedi sicrhau dull trefnus a chydlynol o ymgysylltu ac ymgynghori ar draws y Cyngor drwy wella'r modd y caiff ceisiadau eu cydlynu i gynnal ymgynghoriadau. Rydym wedi sicrhau bod pob adran yn ymwybodol o'r dull hwn i sicrhau cysondeb.

Hwb

- ⦿ Mae llawer iawn o waith wedi'i wneud i ddatblygu a hyrwyddo'r fenter Hawliwch yr Hyn sy'n Ddyledus i Chi. Mae'r gwasanaeth a ddarperir gan yr Ymgynghorwyr Hwb bellach wedi cefnogi mwy na 1,800 o unigolion ers mis Awst 2022.
  - Mae'r gefnogaeth hon yn darparu cyngor, cyfleoedd i hawlio arian a chymorth llesiant.
  - Agorwyd dros 50 o fannau croeso cynnes yn y Sir gyda'r 3 phrif fan croeso cynnes yn ein 3 phrif lyfrgell yn cefnogi tua 350 o unigolion yr wythnos.
  - Mae'r dudalen costau byw ar y wefan gorfforaethol yn cael ei hamlygu ar bob tudalen i sicrhau bod pob ymwelydd â'r safle yn gwybod o ble i gael cymorth a chyngor.
  - Lanswyd cynllun peilot model newydd Hwb ddechrau mis Rhagfyr lle roedd mwy o wasanaethau ar gael wyneb yn wyneb i ddelio ag ymholiadau cwsmeriaid. Roedd y rhain yn cynnwys materion tai, cyflogadwyedd a safonau masnach.
  - Ar 27 Ionawr 2023 cynhaliom ddigwyddiad cyngor ariannol llwyddiannus ym mhob un o'r 3 Hwb. Mae cyllid wedi'i sicrhau i recriwtio 3 swyddog cyngor ariannol i helpu trigolion trwy roi cyngor a chymorth cyllidebu yn ystod 2023-24.

Strategaeth Gyfathrebu

- ⦿ Bydd y strategaeth gyfathrebu newydd yn cael ei datblygu yn unol â'r penawdau allweddol a'r camau gweithredu a nodwyd yng ngweledigaeth y cabinet.
- ! Mae'r siarter cwsmeriaid corfforaethol wedi'i diweddarau bellach ar ffurf drafft. Y cam nesaf yw ymgysylltu â gwasanaethau penodol i sicrhau bod hyn yn diwallu anghenion eu gwasanaeth mewn perthynas â sut mae angen iddynt reoli eu cwsmeriaid.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Ffrwd Waith Cwsmeriaid a Thrawsnewid Digidol y Bwrdd Trawsnewid.

5c Cyfreithiol

Rydym wedi sicrhau cyfreithlondeb a chywirdeb wrth wneud penderfyniadau'r Cyngor

Rydym yn gweithio o fewn fframwaith statudol sy'n llywodraethu pethau megis sut y cynhelir cyfarfodydd, sut y gwneir penderfyniadau a'r ddeddfwriaeth y tu ôl i bob penderfyniad sydd angen ei wneud.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Ar y ffyrnt gyfreithiol rydym yn ceisio gwneud cymaint ag y gallwn o'r gwaith cyfreithiol sydd ei angen gan y Cyngor yn fewnol, er y bydd yna adegau pryd y bydd angen i ni anfon gwaith at gyfreithwyr allanol. Fodd bynnag, nifer fach yw'r rhain ar draws holl swyddogaethau'r Cyngor.
- Rhai o'r meysydd ffocws allweddol yn ystod y 12 mis nesaf fydd cefnogi gwaith y Tîm Adfywio mewn perthynas â'r Gronfa Ffyniant Gyffredin, ein cydweithwyr Tai wrth ddod ag eiddo gwag yn ôl i ddefnydd, chwarae rhan allweddol ym Mhrosiect Adfer Dyledion TIC, cynghori ar gyflwyniadau'r Cyngor i'r ymchwiliad COVID-19 Cenedlaethol a gweithredu newidiadau i weithdrefnau llysoedd mewn achosion amddiffyn plant.
- Mae'r ystod o waith cyfreithiol a wneir nid yn unig yn cynnwys achosion llys a thribiwnlysoedd, ond hefyd cynghori pwyllgorau'r Cyngor, drafftio dogfennaeth gyfreithiol a rhoi cyngor cyfreithiol.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Cynnydd yn 2022/23

- Rydym wedi cydweithio â Chofrestrfa Tir EF er mwyn galluogi'r Gofrestrfa Tir i ddod yn awdurdod cofrestru ar gyfer Pridiannau Tir Lleol Sir Gaerfyrddin yn unol â darpariaethau Atodlen 5 o Ddeddf Seilwaith 2015. Mae'r dasg o nodi unrhyw anghysondebau mewn data a gedwir a gwneud unrhyw newidiadau angenrheidiol wedi'i chwblhau gan y timau Pridiannau Tir a Chynllunio. Mae hyn wedi cymryd mwy o amser na'r disgwyl oherwydd prinder staff, oedi gyda darparwyr meddalwedd ac oedi ar ran y Gofrestrfa Tir. Mae'r data yn y broses o gael ei wirio gan y Gofrestrfa Tir am unrhyw faterion sy'n weddill a bydd yr ymarfer hwn yn cael ei ailadrodd nes na chaiff unrhyw anghysondebau eu nodi. Yna bydd y prosiect yn symud i'r cam nesaf gyda dyddiad gorffen wedi'i bennu sef Mehefin/Gorffennaf 2023.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae gan y Grŵp Llywodraethu Corfforaethol gyfrifoldeb am sicrhau swyddogaethau Llywodraethu Corfforaethol.

5d Cynllunio

Gwelliannau sylweddol i'r Gwasanaeth Cynllunio

Mae ein perfformiad yn parhau i wella gan ragori ar dargedau meincnod cenedlaethol. 2022/23 oedd y flwyddyn pryd y perfformiodd y gwasanaeth orau ers sawl blwyddyn.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae gwasanaeth cynllunio da yn hanfodol i gyflawni uchelgeisiau'r Cyngor a bydd yn chwarae rôl sylweddol wrth gyflawni prosiectau adfywio sy'n cyfrannu at fwy o gyflogaeth a dod â buddion anhygoel i'n Sir o ran seilwaith digidol, gweithgynhyrchu clyfar, ynni a llesiant.
- Mae Gorfodi Rheolau Cynllunio yn lliniaru unrhyw effaith andwyol ar amwynder cyhoeddus ehangach, yr amgylchedd a/neu'r amgylchedd hanesyddol, naill ai drwy gyd-drafod neu drwy gamau gorfodi ffurfiol lle bo angen, yn dilyn torri rheolau cynllunio.
- Mae Rheoliadau Adeiladu yn helpu i sicrhau bod adeiladau, addasiadau, adnewyddiadau ac estyniadau newydd, boed yn ddomestig neu'n fasnachol, yn mynd i fod yn ddiogel, yn iach ac yn perfformio'n dda.
- Mae'r adain Blaengynllunio yn darparu dulliau arloesol, canllawiau ar bolisiau a chyngor (gan gynnwys cymorth arbenigol), strategaethau arweiniol, gwneud penderfyniadau a hwyluso'r gwaith o ddarparu tai newydd, twf economaidd, diogelu'r amgylchedd, a'r gallu i wrthsefyll yr hinsawdd.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? 📄 Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- **Penderfynwyd ar 89% o'r holl geisiadau cynllunio mewn pryd** yn ystod 2022/23, mae hyn yn welliant sylweddol ac ar ei lefel uchaf ers blynyddoedd lawer. Pan gaiff ei ddadansoddi fel pedair elfen gynllunio, (er gwaethaf y niferoedd is dan sylw), mae'r oedi mwyaf yn digwydd gyda'r ceisiadau cynllunio mawr y penderfynir arnynt. Mae natur hanesyddol y ceisiadau mawr yn cael effaith anghymesur ar y canlyniad cyffredinol.

Pob cais cynllunio	Bach	Deiliad tŷ	'Arall'	Mawr
89.0% (1,307/1,468)	85.5% (544/636)	94.7% (411/434)	89.7% (331/369)	72.4% (21/29)

Mae blaenoriaethu achosion hanesyddol yn parhau, ar y cyd â sicrhau bod achosion newydd yn cael sylw o fewn yr amserlen a ddymunir. Wrth symud ymlaen, dylai canlyniadau perfformiad ar gyfer y mesur hwn felly ddod yn fwy cynrychioliadol o'r gwelliannau sylweddol a gyflawnwyd gan y gwasanaeth. **(PAM/018)**

- Ymhellach, bu gwelliant sylweddol ynghylch penderfynu ar geisiadau cynllunio yn ystod y flwyddyn. Dangosir hyn gan y canlyniadau Diwedd Blwyddyn 2022/23 canlynol:

	2020/21	2022/23	Gwelliant yn ôl
% y ceisiadau y penderfynwyd arnynt mewn pryd [PAM/018]	60.3%	89%	28.7%
% y ceisiadau mawr y penderfynwyd arnynt o fewn cyfnodau amser gofynnol [PLA/010]	41%	72.4%	31.4%
% yr achosion gorfodi rheolau cynllunio yr ymchwiliwyd iddynt o fewn 84 diwrnod [PLA/021]	49%	68.8%	19.8%

Cyflawni cynllunio yn unol â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015

	<p>Cyngor Sir Caerfyrddin – Adolygiad Dilynol: Gwasanaethau Cynllunio Hydref 2022</p> <p><i>“Mae'r Cyngor i'w ganmol am y camau pendant, cyflym a gymerodd mewn ymateb i ganfyddiadau ein hadroddiad yn 2021, ac am y ffordd y mae wedi ysgogi gwelliannau yn ei wasanaeth cynllunio. Mae'r ffordd adeiladol y derbyniodd y Cyngor ein hadroddiad a gweithredu ar yr argymhellion yn enghraifft arbennig o gadarnhaol o Gyngor yn dangos ei ymrwymiad i wella wrth ddarparu gwasanaethau. Mae'r Cyngor wedi dysgu gwersi o'r adolygiad y mae hefyd wedi'i roi ar waith yn ehangach, yn enwedig mewn perthynas â rheoli perfformiad”</i></p>
---	---

<p>Archwiliad Mewnol</p> 	<p>Cynllunio: Mwynau a Gwastraff (Chwefror 2023) <i>Amcan yr adolygiad:</i> Canolbwyntiodd yr adolygiad ar sut mae'r Awdurdod yn darparu'r Gwasanaeth Cynllunio Mwynau a Gwastraff Rhanbarthol. Cwmpas yr adolygiad oedd nodi, profi a gwerthuso'r gweithdrefnau sydd ar waith ar gyfer y Gwasanaeth Cynllunio Mwynau a Gwastraff Rhanbarthol.</p>	<p>Sgôr Sicrwydd:</p> <table border="1"><tr><td>Lleol</td></tr><tr><td>Derbynol</td></tr><tr><td>Isel</td></tr></table>	Lleol	Derbynol	Isel
Lleol					
Derbynol					
Isel					

[Adroddiad Monitro Blynyddol](#) (2022/23 yn cael ei gyhoeddi fis Hydref 23)

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

<p>Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn elfen allweddol o'r Llywodraethu Corfforaethol, ac mae'r Pwyllgor yn rhoi sicrwydd ynghylch y trefniadau sydd gan y Cyngor ar gyfer rheoli risg, cynnal amgylchedd rheoli effeithiol ac adrodd am berfformiad ariannol yn ogystal ag anariannol.</p> <p>Mae cynlluniau cyflawni yn cael eu datblygu a'u hadrodd yn y Pwyllgor Craffu. Caiff y camau gweithredu eu monitro trwy gyfrwng PIMS gan yr adran a chan y Pwyllgor.</p> <p>Mae cyfansoddiad y Cyngor yn nodi lle y dylid penderfynu ar geisiadau cynllunio gan Bwyllgor Cynllunio part-32-revised-council-9th-feb-2022.pdf (gov.wales) wrth ystyried adroddiad argymhelliad gan swyddogion</p> <p>Mae cyfansoddiad y Cyngor yn darparu awdurdod dirprwyedig i'r Pennaeth Lle a Chynaliadwyedd ar gyfer swyddogaethau cynllunio penodol part-32-revised-council-9th-feb-2022.pdf (gov.wales). Mae swyddogion yn cael eu dirprwyo i ymgymryd â gweithgareddau allweddol sy'n briodol i'w rôl gan y Pennaeth Lle a Chynaliadwyedd.</p> <p>Mae Panel Ymgynghorol y Cynllun Datblygu Lleol yn rhoi cyngor ac arweiniad i swyddogion wrth ddatblygu cynllun datblygu lleol y Cyngor sy'n cael ei ystyried gan bwyllgor craffu Lle, Cynaliadwyedd a Newid Hinsawdd, y Cabinet a'r Cyngor llawn cyn iddo gael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w ystyried.</p> <p>Mae'n ofynnol i'r Cyngor adrodd wrth Lywodraeth Cymru ar y cynnydd a wnaed o ran bodloni'r CDLI trwy gyflwyno Adroddiad Monitro Blynyddol. Caiff yr Adroddiad Monitro Blynyddol ei ystyried gan bwyllgor craffu Lle, Cynaliadwyedd a Newid Hinsawdd, y Cabinet a'r Cyngor cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Llywodraeth.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn gosod targedau perfformiad cynllunio cenedlaethol ar gyfer y Cyngor ac mae'n ofynnol iddo adrodd ar ei berfformiad wrth Lywodraeth Cymru yn flynyddol.</p> <p>Mae gan y Cyngor ei set ei hun o dargedau perfformiad cynllunio lleol; mae'r system PIMS yn adrodd ar y rhain ac yn eu monitro'n gorfforaethol a chânt eu hadrodd wrth y Pwyllgor Cynllunio bob chwarter.</p> <p>Mae gan yr Adran ei HWB monitro perfformiad byw ei hun sef ARCUS, sy'n darparu adroddiadau amser real ar swyddogaethau cynllunio at ddibenion rheoli lleol.</p> <p>Caiff adolygiadau rheoli perfformiad eu cynnal gan reolwyr llinell gan defnyddio dangosyddion perfformiad allweddol. Cynhelir adolygiadau TIC ar feysydd o'r swyddogaeth a chânt eu hadrodd wrth Bennaeth y Gwasanaeth, caiff argymhellion sy'n deillio o adroddiadau eu hadrodd a chaiff cynnydd ei fonitro drwy'r system PIMS.</p>

5e Cyllid

Mae'r sefyllfa yma yn Sir Gaerfyrddin yn heriol yn ariannol.

Mae pob awdurdod lleol yng Nghymru yn wynebu diffygion mawr yn eu cyllidebau yn sgil yr hinsawdd economaidd fyd-eang.

Pam y mae hyn yn bwysig?

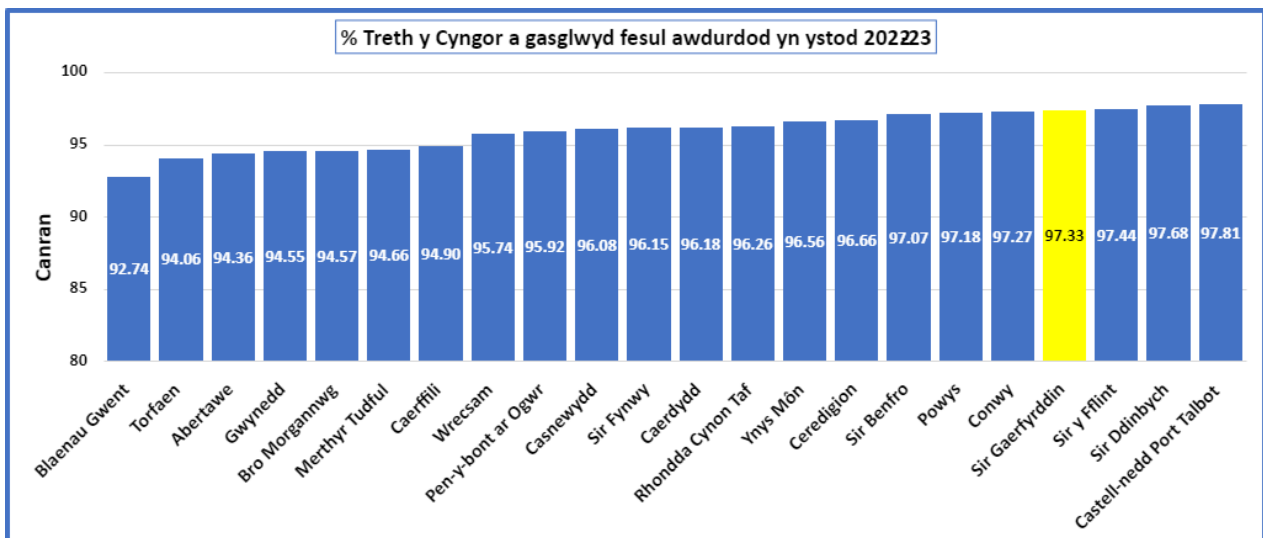
- Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin, fel pob awdurdod lleol, yn wynebu pwysau ariannol digynsail gan fod costau cynyddol chwyddiant, prisiau bwyd ac ynni ynghyd â mwy o alwadau byd-eang am nwyddau a gwasanaethau, yn golygu bod diffyg sylweddol yn ei gyllideb ar gyfer 2023/24.
- Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Adnoddau 'Mae'r dewisiadau o ran y gyllideb eleni yr un mor anodd ag yn ystod blynyddoedd gwaethaf y cyfnod o gyni cyllidol. Er i'r cyllid gan Lywodraeth Cymru, sy'n cyfrif am tua ¾ ein hincwm, gynyddu 8.5%, roedd yn dal yn rhaid i ni gyllidebu am arbedion o £9.4m ar gyfer eleni, a oedd yn golygu bod yna benderfyniadau anodd iawn i'w gwneud'.
- Rhaid i ni ymateb i'r her hon eto a byddwn yn gwneud hynny, gan sicrhau ein bod yn gwneud popeth o fewn ein gallu i gefnogi trigolion, busnesau a chymunedau Sir Gaerfyrddin.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? 📌 Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- **Casglwyd 97.33% o'r Dreth Gyngor** yn ystod 2022/23, sy'n welliant bach ar 97.24% yn 2021/22%. Parhaodd y camau adfer trwy gydol y flwyddyn ariannol hon, ond oherwydd y pandemig diweddar a'r argyfwng costau byw presennol mae aelwydydd incwm isel sydd mewn gwaith yn ei chael hi'n anodd talu. Byddwn yn parhau i gymryd ymagwedd ragweithiol tuag at adennill gan sicrhau ein bod yn darparu cefnogaeth a chynghor perthnasol i'r rheiny sy'n mynd i ôl-ddyledion er mwyn sicrhau'r ffordd orau bosibl ymlaen gyda golwg ar drefniadau ad-dalu. Byddwn yn darparu gwybodaeth berthnasol ac yn cyfeirio i sicrhau bod trigolion yn hawlio'r rhyddhad treth gyngor a'r budd-daliadau y mae ganddynt yr hawl i'w cael, a'u cyfeirio at gyngor perthnasol ynghylch dyled a budd-daliadau.

Rydym wedi symud i fyny i'r 4^{ydd} gyfradd gasglu uchaf o gymharu â'r 6^{ed} ar gyfer 2021/22.

- ⊙ **Casglwyd 97.97% o'r ardrethi annomestig** yn ystod 2022/23 sydd ychydig yn is nag yn 2021/22 pryd yr oedd yn 97.98%. Mae'r data cymharol a gyhoeddwyd yn ddiweddar yn dangos ein bod yn uwch na chyfartaledd Cymru o 95.51% ac yn yr 8^{fed} safle, i lawr o'r 7^{fed} y llynedd.
- ⊙ Gyda mwy o fynediad at **wasanaethau ar-lein**, mae hyn wedi creu newid naturiol at daliadau ar-lein gyda llawer o gwsmeriaid yn cysylltu â ni, yn cyflwyno ffurflenni a dogfennau, ac yn talu am ein gwasanaethau'n electronig gyda chynnydd o 6.03% yn nifer y taliadau ar-lein o 56,582 yn 2021/22 i 59,995 o drafodion yn ystod 2022/23.
- ⊙ **Costau byw** - Rydym wedi gweinyddu'r **Cynllun Cymorth Tanwydd Gaeaf** ac wedi prosesu 19,986 o achosion ac rydym wedi talu £4 miliwn i gefnogi trigolion Sir Gaerfyrddin.
- ⊙ Rydym yn hyrwyddo'r **Taliadau Disgresiwn at Gostau Tai** ac rydym yn annog pobl i fanteisio arnynt. Dyrannwyd £100k ychwanegol i'r gronfa Taliad Disgresiwn at Gostau Tai drwy'r cynllun dewisol costau byw.

Cynnydd yn 2022/23

- ⊙ **Archwilio Datganiad Ariannol** - Cafwyd adroddiad Archwilio diamad gan Archwilio Cymru mewn perthynas â'n Datganiad Cyfrifon 2021-22. Roedd y rhain unwaith eto'n cynnwys nifer a gwerth sylweddol o gyllid ychwanegol yn ymwneud â COVID-19 o lawer o wahanol grantiau. Yn dilyn newidiadau hwyr i'r gofynion cyfrifyddu/archwilio, roedd Sir Gaerfyrddin yn gallu addasu i'r newidiadau hyn ac roedd ymhlith yr Awdurdodau Lleol cyntaf yng Nghymru i gael ei gyfrifon ar gyfer 2021-22 wedi'u cymeradwyo.
- ⊙ Er gwaethaf pwysau chwyddiant ar raddfa wirioneddol ddigynsail, roedd y Cyngor yn gallu gosod **cyllideb gytbwys** yn seiliedig ar gyfanswm Gwariant / Incwm o £656m. Gosodwyd cynnydd o 6.8% yn y Dreth Gyngor.
- ⊙ Ymatebodd dros 2,000 o bobl i'r ymgynghoriad ar-lein, a daeth 80 o bobl ifanc o Ysgolion Uwchradd y Sir i ddigwyddiad wyneb yn wyneb yn Neuadd y Sir i drafod ag Aelodau'r Cabinet a mynegi eu blaenoriaethau. Ystyriwyd yr holl sylwadau a safbwyntiau a gwnaed newidiadau i gynigion cyllideb y Cyngor.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae grŵp Llywodraethu Corfforaethol sy'n cynnwys swyddogion allweddol a 2 aelod cabinet yn ei le, gyda'r Aelod Cabinet dros Adnoddau yn aelod ynghyd â'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol, y Pennaeth Refeniw a Chydymffurfiaeth Ariannol a'r Pennaeth Gwasanaethau Ariannol. Mae'r grŵp yn gyfrifol am ddiweddarau'r Côt Llywodraethu ac am lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol. Yn ogystal, mae'r grŵp yn goruchwyllo gwaith y Grŵp Rheoli Gwybodaeth. Mae cofnodion y Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae Cyd-bwyllgor Bargen Ddinesig Bae Abertawe wedi'i sefydlu'n ffurfiol gyda byrddau llywodraethu a chynghori ategol. Fel rhan o'r trefniadau sicrwydd ar gyfer portffolio Bargen Ddinesig Bae Abertawe, cynhaliwyd Adolygiad Gateway annibynnol. Cynhaliwyd yr adolygiad gan dîm allanol annibynnol yn unol â Chanllawiau Hwb Sicrwydd Integredig Llywodraeth Cymru. Cafodd Bargen Ddinesig Bae Abertawe sgôr Ambr-Gwyrdd o ran Asesu Hyder Cyflawni.

5f Caffael

Rydym yn gwario dros £311 miliwn y flwyddyn ar nwyddau, gwaith a gwasanaethau, a chaiff hyn effaith fawr ar ansawdd bywyd Cymuned Sir Gaerfyrddin.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae'n bwysicach nag erioed bod gennym y trefniadau gorau ar waith i ddarparu atebion arloesol sy'n ein helpu i leihau costau a gwella'r gwasanaethau a ddarparwn i'n trigolion. Rydym yn parhau i ddefnyddio caffael i gael effaith gadarnhaol ar economi a chymunedau Sir Gaerfyrddin wrth ddarparu buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.

Proses lle mae sefydliadau yn diwallu eu hanghenion o ran nwyddau, gwasanaethau, gwaith a chyfleustodau mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail oes gyfan yn nhermau cynhyrchu manteision, nid yn unig i'r sefydliad caffael, ond hefyd i'r gymdeithas a'r economi, gan greu'r difrod lleiaf i'r amgylchedd.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? 📞 Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- Drwy ddarparu **Budd i'r Gymuned**, cyflwynwyd dros 1,628 wythnos o recriwtio a hyfforddiant wedi'u targedu gennym yn 2022/23 drwy Raglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif y Cyngor yn ogystal â phrosiectau Tai a Datblygu Economaidd ar draws y Sir.
- **Crëwyd 43 o swyddi** drwy Fudd i'r Gymuned yn ein prosiectau Adeiladu (rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, prosiectau tai ac adfywio).
- 2,360 o ymgysylltiadau â disgyblion STEM (Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg) drwy Fudd i'r Gymuned yn ein Prosiectau Adeiladu (Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, prosiectau tai ac adfywio).

 Archwiliad Mewnol	Cynhaliwyd yr adolygiad Archwilio Mewnol canlynol fel rhan o Gynllun Archwilio 2022/23: Caffael (Cyhoeddwyd yr Adroddiad Terfynol: 2 Mawrth 2023) Sgôr Sicrwydd: Derbyniol <i>Amcan yr adolygiad:</i> Ceisiodd yr adolygiad roi sicrwydd bod yr Awdurdod yn cael y gwerth gorau am arian ar nwyddau, gwaith a gwasanaethau a gafodd eu caffael hyd at werth o £5k, a bod yr holl gaffael o'r fath yn cael ei wneud yn unol â Rheolau Gweithdrefnau Contractau'r Awdurdod.	Graddau Sicrwydd
		Uchel
		Derbyniol
		Isel

Cynnydd yn 2022/23

- Rydym yn gweithio'n barhaus gydag adrannau i ddarparu ymarferion tendro sy'n cydymffurfio trwy weithredu dull rheoli categorïau.
- Fel rhan o'r holl ymarferion tendro, caiff mecanweithiau lotio priodol eu defnyddio i sicrhau bod y contractau'n ddeniadol i fusnesau bach a chanolig. Roedd tendr rhanbarthol diweddar ar gyfer Fframwaith Contractwyr Peirianeg Sifil 2023 yn cymryd ymagwedd wahanol ac ychwanegiad allweddol at y fersiwn hon o'r fframwaith oedd cynnwys lotiau penodol i'r sir ar gyfer y gwaith peirianeg sifil bach iawn hyd at £50k

mewn gwerth. Pwrpas hyn oedd annog busnesau bach a chanolig i wneud cynnig am le ar y lotiau hyn a'u helpu i dyfu a bod mewn sefyllfa i wneud cynnig am lotiau mwy o fewn y Fframwaith yn y dyfodol. Cafodd math newydd o ddigwyddiad ymgysylltu â chyflenwyr ei dreialu mewn partneriaeth â Busnes Cymru ar gyfer y cyflenwyr hynny nad ydynt wedi tendro o'r blaen. Roedd y sesiwn 'Bod yn Barod i Dendro' yn rhoi cymorth i gofrestru ar blatfformau perthnasol fel GwerthwchiGymru ac eDendroCymru. O'r 67 o denantiaid llwyddiannus:

- Mae 13 yn gwmnïau o Sir Gaerfyrddin (19%)
- Mae 41 yn dod o ranbarth De-orllewin Cymru (61%)

Roedd hyn yn llwyddiant a dechreuodd y fframwaith ym mis Chwefror 2023.

Oes unrhyw un ar ei ennill?

Sicrhau cymaint â phosibl o fudd i'r gymuned o gynllun gwerth miliynau o bunnoedd Pentre Awel yn Llanelli

Prosiect gwerth miliynau o bunnoedd sy'n dwyn ynghyd fusnes, ymchwil, addysg, gofal iechyd cymunedol a chyfleusterau hamdden modern mewn un lleoliad gwych ar hyd arfordir Llanelli

Pentre Awel yw'r datblygiad cyntaf o'i gwmpas a'i faint yng Nghymru. Ar ôl ei gwblhau, bydd yn darparu ymchwil meddygol a gofal iechyd o'r radd flaenaf a bydd yn cefnogi ac yn annog pobl i fyw bywydau egniol ac iach.

Bydd yn creu pum adeilad gwahanol sy'n gysylltiedig â "stryd", a fydd yn cynnwys canolfan gweithgareddau dŵr, neuadd chwaraeon, ystafelloedd chwaraeon a ffitrwydd amlbwrpas a champfa, cyfleusterau addysg a hyfforddiant, darpariaeth glinigol ac ymchwil ac arloesi a lle i fusnesau.

Yn ogystal â gwella iechyd a llesiant, bydd y prosiect yn creu dros 1,800 o swyddi a chyfleoedd hyfforddi a phrentisiaethau, a disgwylir iddo roi hwb o £467 miliwn i'r economi leol dros y 15 mlynedd nesaf.

Mae ein tîm Caffael Corfforaethol yn gweithio gyda'r prif gontractwr, Bouygues UK i ddylunio ac adeiladu Parth Un o ddatblygiad Pentre Awel.

Mae ein swyddog Buddion Cymunedol yn gweithio'n agos gyda Bouygues UK i wneud y mwyaf o'r budd i'r gymuned sydd i'w gwireddu yn y prosiect hwn. Targed y prosiect ar gyfer Recriwtio a Hyfforddiant wedi'i Dargedu yw 4860 o wythnosau person mewn 89 wythnos. Trwy Grŵp Cefnogi Cyflogwyr Sir Gaerfyrddin, bydd rhwydwaith mawr o brosiectau cyflogadwyedd fel Gweithffyrdd+ a Cymunedau am Waith, darparwyr dysgu gan gynnwys Coleg Sir Gâr a Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant a chyrrff cyhoeddus megis yr Adran Gwaith a Phensiynau, Gyrfa Cymru, ynghyd â chynrychiolaeth o fewn adran Datblygu Economaidd y Cyngor a chefnogaeth y Bartneriaeth Dysgu a Sgiliau Ranbarthol wrth law i gyflawni'r targedau uchelgeisiol hyn. Mae'r Grŵp Cefnogi Cyflogwyr yn cyfarfod yn aml ac yn darparu cefnogaeth hanfodol i leoli unigolion ar gyfer profiad gwaith, a swyddi ar y safle. Mae'r gwaith yn mynd rhagddo ar y cyfleoedd addysg ac ymgysylltu â'r gymuned, gyda chyflwyniadau yn cael eu gwneud i'r Ganolfan Ieuentid Leol a phrosiectau menter gymdeithasol sydd angen cymorth yn yr ardal o amgylch y prosiect. Mae Llysgenhadon Ysgolion a Chymuned wedi cael eu penodi fel cynrychiolwyr lleol i ddarparu'r cyswllt rhwng y gymuned leol, ysgolion a thîm y prosiect. Mae Bouygues UK hefyd wrthi'n hysbysebu ar gyfer pecynnau is-gontractwyr.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn elfen allweddol o'r Llywodraethu Corfforaethol, ac mae'r Pwyllgor yn rhoi sicrwydd ynghylch y trefniadau sydd gan yr Awdurdod ar gyfer rheoli risg, cynnal amgylchedd rheoli effeithiol ac adrodd am berfformiad ariannol yn ogystal ag anariannol. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cymeradwyo'r Rheolau Gweithdrefnau Contractau gan fod angen diweddariadau.

5g Archwilio Mewnol

Y farn gyffredinol yw bod yr Awdurdod yn gweithredu amgylchedd rheoli 'Derbyniol'.

(Adroddiad Blynyddol ar gyfer y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio)

Pam y mae hyn yn bwysig?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i **gorff llywodraeth leol gynnal system archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol o'i gofnodion cyfrifyddu a'i system rheoli mewnol**. Trwy ddarparu dull systematig, disgybledig o werthuso a gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu, mae swyddogaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Caerfyrddin yn darparu gwasanaeth archwilio annibynnol, gwrthrychol o ansawdd, sy'n diwallu anghenion y Cyngor yn effeithiol, yn ychwanegu gwerth, yn gwella gweithrediadau, ac yn helpu i ddiogelu adnoddau cyhoeddus.

Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin agwedd **dim goddefgarwch** at bob math o dwyll, arferion llwgr a dwyn, oddi mewn i'r Cyngor ac o ffynonellau allanol. Mae'r swyddogaeth Archwilio Mewnol yn hyrwyddo diwylliant gwrth-dwyll, gwrth-llwgrwobrwyo a gwrth-lygredd o fewn y Cyngor ac yn ymchwilio i unrhyw honiadau o dwyll, llwgrwobrwyo, llygredd ac afreoleidd-dra eraill.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- Cyhoeddwyd 87% o'r adroddiadau Archwilio Mewnol drafft o fewn 10 diwrnod gwaith o gwblhau'r gwaith maes (IA/002)
- Dim ond 38% o'r ymatebion gan reolwyr a dderbyniwyd o fewn 15 diwrnod gwaith ar ôl cyhoeddi'r adroddiad Archwilio Mewnol drafft. Gwneir ceisiadau am ymatebion gan reolwyr o fewn y targed o 15 diwrnod; fodd bynnag, nid yw ymatebion bob amser yn cael eu darparu o fewn y cyfnod hwn. Gwneir cyswllt pellach â'r rheolwyr i geisio sicrhau bod ymatebion gan reolwyr i adroddiadau yn cael eu derbyn mewn modd amserol, ac o fewn y targed o 15 diwrnod gwaith. (IA/002)
- Cyhoeddwyd pob un (100%) o'r adroddiadau terfynol o fewn 10 diwrnod gwaith ar ôl derbyn ymatebion gan reolwyr. (IA/003)
- Cwblhawyd 83% o'r Archwiliadau Mewnol a gynlluniwyd yn ystod 2022/23. Mae materion staffio yn ystod y flwyddyn wedi effeithio'n fawr ar y gallu i gwblhau archwiliadau a gynlluniwyd. Rhoddodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gymeradwyaeth i ohirio tri aseiniad archwilio o Gynllun Archwilio eleni. Mae recriwtio staff newydd wedi bod yn llwyddiannus gyda chyflenwad llawn o staff o haf 2023. Byddwn yn parhau i wneud cynnydd yn erbyn y cynllun, gan gynhyrchu archwiliadau o ansawdd sy'n ychwanegu gwerth at yr Awdurdod.

Cynnydd yn 2022/23

- Mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) yn mynnu bod Aseiad Ansawdd Allanol (EQA) o'r swyddogaeth Archwilio Mewnol yn cael ei gwblhau bob 5 mlynedd. Daeth yr aseiad diweddaraf, a gynhaliwyd yn ystod 2022/23, i'r casgliad bod gwasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Caerfyrddin yn cydymffurfio â 300, allan o'r 304 o ofynion. O'r 4 gofyniad oedd yn weddill, canfuwyd bod tri yn cydymffurfio'n rhannol, gydag un yn cael ei nodi fel un nad oedd yn cydymffurfio.

- ⊙ Mae camau gweithredu wedi'u rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r materion cydymffurfio sy'n ymwneud â'r 4 maes a nodwyd fel rhai sy'n cydymffurfio'n rhannol a rhai nad ydynt yn cydymffurfio yn yr Asesiad Ansawdd Allanol; mae'r manylion fel a ganlyn:
  - Bellach mae Pennaeth y Gwasanaethau Ariannol, sydd y tu allan i'r gweithgarwch Archwilio Mewnol, yn goruchwyllo pob aseiniad Archwilio Mewnol sy'n dod o dan gylch gwaith y Pennaeth Archwilio Mewnol (Pennaeth Refeniw a Chydymffurfiaeth Ariannol). Er bod protocol uwchgyfeirio cymeradwy eisoes yn bodoli ar gyfer adolygiadau o'r fath, gan nad oedd yr oruchwyliaeth yn cynnwys swyddog o'r tu allan i'r gweithgarwch Archwilio Mewnol, barnwyd nad oedd y trefniadau blaenorol yn cydymffurfio. Ystyrir bod y rheolaeth ychwanegol hon yn ychwanegiad cadarnhaol a bydd yn cryfhau'r broses bresennol.
  - Mae arolygon adborth cleientiaid wedi'u cyflwyno, sy'n ein helpu i wybod sut rydym yn gwneud. O'r canlyniadau hyd yn hyn, rydym wedi cael ymatebion cadarnhaol (Ardderchog neu Dda) i dros 90% o'r cwestiynau. Defnyddir canlyniadau'r arolygon fel sail drafod i wella ein perfformiad.
  - Mae'r ddau faes arall a nodwyd fel cydymffurfiaeth rannol yn ymwneud â chryfhau geiriad o fewn y Siarter Archwilio Mewnol; mae'r newidiadau hyn wedi'u rhoi ar waith, gyda'r Siarter ddiwygiedig i fod i gael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Gorffennaf 2023.

- ⊙ Ceir dull cydlynol o ddrafftio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a herio'r cynnwys, er mwyn sicrhau ei fod yn adlewyrchu'r sefyllfa lywodraethu wirioneddol a pha welliannau sydd eu hangen. Caiff cynllun gweithredu ei lunio'n flynyddol, a chaiff y materion llywodraethu eu monitro drwy gyfarfodydd chwarterol y Grŵp Llywodraethu. Mae Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad o'r trefniadau Llywodraethu Corfforaethol sydd ar waith, gan gynnwys adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, yn flynyddol; Daeth yr adolygiad diweddaraf i'r casgliad bod Trefniadau Llywodraethu Corfforaethol yr Awdurdod yn Dderbyniol.

Table - Internal Audit Report extract:

Findings of Carmarthenshire County Council Internal Audit review of AGS and Corporate Governance	
Post Review Assurance Level	Description for Assurance Level
Acceptable	Moderate controls, some areas of non-compliance to agreed controls Medium/Low risk of not meeting objectives Medium/Low risk of fraud, negligence, loss, damage to reputation
Internal Audit found no fundamental control issues to be addressed as a high priority.	

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae Archwilio Mewnol yn adrodd wrth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, sydd yn elfen allweddol o Lywodraethu Corfforaethol, ac mae'r Pwyllgor yn rhoi sicrwydd ynghylch y trefniadau sydd gan yr Awdurdod ar gyfer rheoli risg, cynnal amgylchedd rheoli effeithiol ac adrodd am berfformiad ariannol yn ogystal ag anariannol.

5h Rheoli Pobl (Adnoddau Dynol, Dysgu a Datblygu, Iechyd Galwedigaethol)

Mae pobl yn dweud eu bod yn falch o weithio i ni ac y byddent yn ein hargymell fel cyflogwr. Ymatebodd dros 1,700 o staff i'n harolwg staff yn 2022 ac roedd yr ymatebion yn gadarnhaol ar y cyfan. Mae cynnwys y gweithlu yn hanfodol i ddarparu ein gwasanaethau.

Pam y mae hyn yn bwysig?

Staff yw ein hased mwyaf ac mae gennym tua 8,000 o weithwyr sy'n cyfrannu bob dydd at gyflawni ein gwasanaethau. Ni allwn wireddu ein huchelgeisiau heb ein gweithlu ymroddedig a brwdfrydig. Rydym yn gweithio gyda'n gilydd, yn agored, yn onest, yn deg ac yn gynhwysol.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

Yn ystod 2022/23 dyfarnodd Llywodraeth Cymru'r Safon Iechyd Corfforaethol Aur a Phlatinwm i'r Cyngor unwaith eto. Mae'r Safon Iechyd Corfforaethol yn rhan o raglen Cymru Iach ar Waith Llywodraeth Cymru a hon yw'r marc ansawdd cenedlaethol ar gyfer iechyd a llesiant yn y gweithle.

Platinwm yw'r lefel uchaf ar gyfer cyflogwyr sy'n dangos arferion busnes cynaliadwy ac sy'n ystyried eu cyfrifoldebau cymdeithasol corfforaethol yn llawn. Mae'r lefel Platinwm yn cydnabod cyflogwyr cyfrifol sy'n dangos ymrwymiad corfforaethol i gefnogi nid yn unig eu gweithwyr, ond hefyd cyflogwyr eraill a'r gymuned leol.

Roedd faint o waith rydym yn ei wneud ym mhob maes a'r ymagwedd gydgysylltiedig a soffistigedig wedi creu argraff fawr ar yr aseswr a nodwyd bod **'cynnydd sylweddol wedi cael ei wneud ers y broses aiddilysu ddiwethaf ar gyfer y lefel Platinwm yn 2019'**.

Cawsom ein cydnabod hefyd fel sefydliad Buddsoddwyr mewn Pobl a chawsom Achrediad Aur. Mae hyn yn golygu bod **'pobl ac arweinwyr yn mynd ati i ysgogi canlyniadau cadarnhaol, gan gymryd perchnogaeth o'r egwyddorion a'r arferion [sef Buddsoddi mewn Pobl]'**

Dyweddodd ein Hymgyngorydd Allanol wrthym ei bod wedi dod o hyd i:

'... sefydliad sy'n amlwg yn wahanol – o ganlyniad i ganolbwyntio ar ymddiriedaeth, grymuso, gofalu a rhoi cefnogaeth, buddsoddiad parhaus mewn arferion gorau, gwella rheoli a'r defnydd o ddata.'

Gwelodd yr adolygiad hefyd fod yna barch rhwng y naill a'r llall ar bob lefel, gyda phobl yn agored i gael adborth, ac awydd i wella trwy fuddsoddi mewn pobl a'u llesiant. Yr hyn oedd yn amlwg oedd bod yna bobl dalentog ar bob lefel o'n sefydliad. Pan fyddwn ar ein gorau, rydym yn gweithio ar y cyd, yn gwneud gwelliannau gan ddefnyddio ffynonellau mewnol ac allanol ac yn gwneud penderfyniadau.

! Canfu'r adolygiad mai'r meysydd y mae angen i ni weithio arnynt yw sut rydym yn cydnabod ac yn gwobrwyo pobl yn ogystal â datblygu sgiliau ein harweinwyr. Mae angen i ni barhau i feddwl am sut rydyn ni'n cyfathrebu i sicrhau bod pawb yn cael y negeseuon sydd eu hangen arny nhw.

Cymru Iach ar Waith
Healthy Working Wales

Cyfamod y Lluoedd Arfog

Mae [Cyfamod y Lluoedd Arfog](#) yn addewid gan y genedl i'r rheiny sy'n gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog. Mae'n dweud y byddwn yn gwneud popeth o fewn ein gallu i sicrhau eu bod yn cael eu trin yn deg ac nad ydynt dan anfantais yn eu bywydau o ddydd i ddydd. Mae hyn yn cynnwys cynnig cymorth ychwanegol i ddynion a menywod sydd wedi'u hanafu a theuluoedd mewn profedigaeth lle bo hynny'n briodol.

- Cafodd pob rhan o'r Cyngor Sir y wybodaeth ddiweddaraf am ofynion Deddf y Lluoedd Arfog fel bod ein prosesau a'n polisïau yn lleihau'r perygl o anfantais i Gymuned y Lluoedd Arfog drwyddi draw, yn enwedig ym meysydd tai ac addysg.

Cynllun Cydnabod Cyflogwyr Amddiffyn (DERS) - Gwobr Arian

- Buom yn gweithio i sicrhau bod ein polisïau a'n harferion cyflogaeth o fewn y Cyngor yn cefnogi cymuned y lluoedd arfog a dyfarnwyd Gwobr Arian y Cynllun Cydnabod Cyflogwyr Amddiffyn (DERS) i ni.
- Rydym hefyd wedi rhoi'r mesurau ar waith i gynnis Cynllun Cyfweliad Gwarantiedig ar gyfer aelodau o Gymuned y Lluoedd Arfog (mae meini prawf penodol yn berthnasol), a fydd yn cael ei lansio pan fydd y platfform recriwtio newydd yn mynd yn fyw.

Rydym wedi sefydlu cysylltiadau cryf a llwybrau atgyfeirio rhwng ein tîm recriwtio, gweithffyrdd ac elusennau cyflogaeth y lluoedd arfog, fel bod cyn-filwyr sydd angen y cymorth ychwanegol hwnnw wrth geisio cael gwaith yn ei gael.

Arolwg Gweithwyr

Yn ystod 2022/23 cynhaliom hefyd ein Harolwg Ymgysylltu â Gweithwyr cyntaf gyda'r nod o asesu i ba raddau yr ydym yn ymgysylltu â'n staff.

Gweithio i ni - Dywedodd y rhan fwyaf o bobl a ymatebodd eu bod yn falch o weithio i Gyngor Sir Caerfyrddin ac y byddem yn ein hargymell fel cyflogwr. Dywedodd llawer hefyd eu bod yn teimlo bod eu llesiant yn bwysig i'r Cyngor, a bod cydraddoldeb yn cael ei gefnogi yn y gweithle, gan ganiatáu iddynt fod yn nhw eu hunain a siarad yn agored. Hefyd dywedodd llawer eu bod yn cael eu hannog i wneud awgrymiadau a herio'r ffordd y caiff pethau eu gwneud; a bod eu barn yn cael ei chlywed a'i defnyddio i wella pethau.

Cyfathrebu - Cytunodd y rhan fwyaf o bobl a ymatebodd i'r arolwg eu bod yn gwybod beth oedd yn digwydd yn eu tîm neu eu lleoliad gwaith.

! Roedd llai o bobl yn teimlo eu bod yn gwybod beth oedd yn digwydd ar draws y sefydliad.

Dysgu a Datblygu - Roedd y rhan fwyaf o bobl a ymatebodd i'r arolwg yn teimlo bod ganddynt y sgiliau cywir i wneud eu gwaith a dywedodd llawer eu bod yn gallu perfformio hyd eithaf eu gallu. Hefyd dywedodd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr eu bod yn gallu manteisio ar gyfleoedd dysgu yn eu dewis iaith.

O ran datblygu sgiliau newydd, dywedodd llawer eu bod yn cael eu hannog i ddysgu a thyfu a'u bod wedi cael y cyfle i wneud hynny yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

! Fodd bynnag, o edrych ar rai o'r ymatebion, mae'n amlwg nad yw hyn yn wir i bawb, a byddwn yn mynd i'r afael â hyn yn ystod 2023/24.

Disgwyliadau a Chydnabyddiaeth - Roedd y rhan fwyaf o'r bobl a ymatebodd i'r arolwg yn teimlo bod eu swydd yn gwneud cyfraniad pwysig i'r Cyngor. Roedden nhw hefyd yn glir am yr hyn a ddisgwylir ganddynt, a'r hyn y gallent ei ddisgwyl gan eu rheolwr. Fodd bynnag, nododd ein hadolygiad Buddsoddwyr Mewn Pobl nad oedd pawb yn cael yr un profiad, ac nad oedd arfarniadau yn cael eu cynnal mewn modd cyson. Dywedodd llawer fod rhywun wedi siarad â nhw am eu cynnydd yn ystod y flwyddyn flaenorol a'u bod yn cael cydnabyddiaeth yn rheolaidd gan eraill am wneud gwaith da.

Trosiant

Mae'r trosiant gwirfoddol ar hyn o bryd yn 9.11%, sy'n is na chyfartaledd y DU, ac sy'n ddangosydd ein bod yn gyflogwr da, a gaiff ei gadarnhau gan ganlyniadau'r arolwg staff - mae staff yn "falch o weithio i ni" ac mae staff yn barod i'n "hargymell ni fel cyflogwr". Lle mae gennym drosiant uwch na'r cyfartaledd, mae strategaethau cadw wedi'u rhoi ar waith i gefnogi'r gwasanaethau e.e. taliadau marchnad atodol, ychwanegiad Cyflog Byw Gwirioneddol, ailwerthuso rolau swyddi.

Darparu Gwasanaethau Dwyieithog

Rydym yn deall bod y Gymraeg yn allweddol i hunaniaeth nifer o'n trigolion ac yn aml iawn bod pobl yn gallu mynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu hiaith gyntaf. Felly mae'n ddyletswydd arnom i sicrhau bod ein trigolion a'n cwsmeriaid yn gallu cyrchu ein gwasanaethau trwy eu dewis iaith a sicrhau bod gan ein gweithwyr y sgiliau gofynnol. Mae gennym ystod o gyfleoedd dysgu a datblygu ar waith i sicrhau bod staff newydd a phresennol yn cael y cyfle i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Eleni byddwn yn cryfhau'r broses o ddatblygu Cytundebau Iaith Gymraeg, a ystyrir ochr yn ochr â gweithredu system recriwtio newydd Oleo. Mae'r tudalennau recriwtio hefyd yn cael eu diweddarau i ddarparu cyfleoedd i bob ymgeisydd gyrraedd lefel 1 cyn dechrau gweithio.

Rydym hefyd yn bwriadu cynyddu cyfran y prentisiaethau cyfrwng Cymraeg o fewn y Cyngor.

Llesiant ein Gweithlu Presennol

Mae cefnogi llesiant ein gweithlu yn flaenoriaeth allweddol i'r Is-adran a dywedodd ein harolwg ymgysylltu wrthym fod y mwyafrif o bobl a gymerodd ran yn cytuno bod eu llesiant yn bwysig i ni fel cyflogwr, a'u bod yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi am y cyfraniadau a wnânt.

Cyfleoedd Datblygu'r Gweithlu

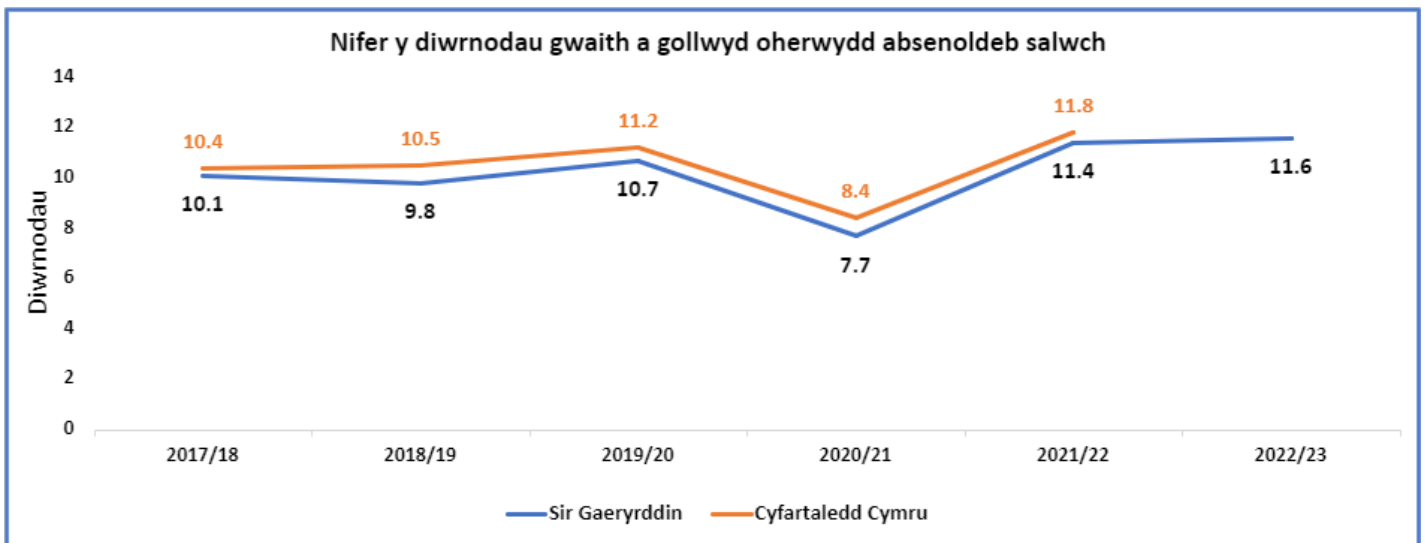
Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, rydym wedi datblygu amrywiaeth o fentrau ac atebion mewn ymgais i gefnogi blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Cefnogi ein pobl i ddatblygu eu sgiliau iaith Gymraeg
- Cefnogi 12 o arweinwyr y dyfodol
- Noddi 21 o unigolion i ddod yn Weithwyr Cymdeithasol
- Recriwtio 10 o raddedigion – i gyflawni ein dyheadau o gynllunio'r gweithlu
- Recriwtio 5 prentis - i gyflawni ein dyheadau o gynllunio'r gweithlu.

! Mae gennym hefyd rwymedigaeth statudol i sicrhau bod ein holl bobl yn ymgymryd â hyfforddiant lefel 1 mewn perthynas â thrais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol. Erbyn diwedd mis Mawrth 2023, roedd 69% o'n staff wedi cwblhau'r hyfforddiant perthnasol. Mae angen i ni wella'r nifer sy'n manteisio ar hyn, ac eleni bydd caffael System Rheoli Dysgu newydd yn llwyddiannus, fel rhan o Gonsortiw Awdurdodau Lleol Cymru, yn ein cynorthwyo i wella a monitro'r cyfraddau cwblhau.

Presenoldeb

! Mae gennym fframwaith rheoli presenoldeb cadarn ar waith gydag ystod o atebion o ran llesiant gweithwyr i gefnogi'r sefydliad; fodd bynnag, parhaodd absenoldeb salwch fesul gweithiwr i gynyddu yn ystod 2022/23 i 11.6 diwrnod (*PAM/001*)

Dylid nodi mai nid ffigurau salwch Sir Gaerfyrddin yn unig sydd wedi cynyddu wedi'r pandemig, ond bod cyfartaledd Cymru hefyd wedi cynyddu 3.4 diwrnod (8.4 diwrnod – 11.8 diwrnod).

Pwrpas: Mae'r adroddiad hwn yn adolygu trefniadau'r Cyngor ar gyfer rheoli ei weithlu. Mae'n edrych ar sut mae'r Cyngor yn cynllunio'n strategol ar gyfer ei weithlu, sut y mae'n monitro'r defnydd o'i weithlu a sut mae'n adolygu ac yn gwerthuso effeithiolrwydd ei drefniadau.

Canfyddiad: *Bod y Cyngor yn gwella'r gwaith cynllunio strategol ar gyfer ei weithlu ac yn cymryd camau i fynd i'r afael â materion capasiti staff mewn meysydd gwasanaeth allweddol ond mae'n cydnabod bod angen cryfhau'r gwaith o fonitro perfformiad rheoli'r gweithlu*

Cynnydd yn 2022/23

- Yn ystod 2022 cytunodd y Cyngor ar Strategaeth Drawsnewid newydd.
- Mae Strategaeth Gweithlu newydd wedi'i datblygu a bydd yn cael ei chymeradwyo yn ystod 2023-24.
- Yn ystod 2023-24 byddwn hefyd yn cytuno ar bolisi Dysgu a Datblygu newydd sy'n sicrhau mynediad teg at ddysgu i'n holl staff.

Polisiâu Cyflogaeth

- Mae ein holl bolisiâu cyflogaeth yn cael eu diweddarau'n rheolaidd i adlewyrchu newidiadau mewn deddfwriaeth. Rydym hefyd yn ymateb i adborth gan reolwyr ac yn sicrhau bod ein polisiâu yn cyd-fynd ag arfer da.
- Rydym wedi cynnal adolygiad cyflawn o'n polisiâu a'n gweithdrefnau Diogelu Cyflogaeth ac wedi datblygu cynllun gweithredu i fynd i'r afael â meysydd sydd angen eu gwella. Bellach mae gennym bolisi a gweithdrefn newydd wedi'u diweddarau sydd wrthi'n cael eu cymeradwyo (cytunwyd i'w cymeradwyo gan y Bwrdd Diogelu Corfforaethol).
- Rydym wedi datblygu polisi newydd ynghylch Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol sydd wedi cyflwyno absenoldeb arbennig i bobl mewn perthynas gamdriniol; ystyrir bod hyn yn arwain y sector.
- Mae ein Cynllun Tâl ac Absenoldeb Babanod Cynamserol a Babanod sydd yn yr Ysbyty yn cefnogi rhieni sydd â babanod cynamserol neu sâl lle gallwn gynnig absenoldeb ychwanegol â thâl ar ôl genedigaeth plentyn y mae angen iddo aros am gyfnod estynedig yn yr ysbyty.

Recriwtio a chadw

- Rydym yn parhau i reoli lefelau uchel o recriwtio (ceir tua 130 o swyddi gwag ar unrhyw un adeg fel ar 1 Mehefin 23) a chefnogi adrannau i recriwtio gweithwyr tramor i helpu i bontio'r bylchau sgiliau mewn rhai gwasanaethau (drwy gynllun nawdd mewnfudo'r DU).
- ! Mae recriwtio a chadw mewn rhai meysydd yn broblemus ac, mewn sawl maes gwasanaeth, mae'n broblem genedlaethol (e.e. rolau gofal cymdeithasol). Fodd bynnag, rydym wedi rhoi strategaethau ar waith i gefnogi gwasanaethau gan gynnwys ailraddio tâl marchnad atodol, cynlluniau i uwchsgilio ein gweithlu gofal cymdeithasol fel yr Academi Gofal, ystod o fentrau llesiant.
- Er mwyn cefnogi ein staff ar gyflogau is, rydym wedi adolygu ein model cyflogau, talu tâl atodol Cyflog Byw Gwirioneddol pan fo'n berthnasol, ac ar hyn o bryd rydym yn edrych ar wahanol atebion gweithio hyblyg mewn rhai meysydd gwasanaeth.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae'r Bwrdd Trawsnewid yn rheoli gwaith y Ffrydiau Gwaith Trawsnewid
Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn sicrhau ein bod yn cadw at y Côt Llywodraethu a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

5i Gwasanaethau Democrataidd

Adborth cadarnhaol gan Aelodau Etholedig ar y gwasanaeth a ddarperir gan yr Uned Gwasanaethau Democrataidd.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae'r Gwasanaethau Democrataidd yn rheoli proses gwneud penderfyniadau'r Cyngor. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn cyflwyno sut mae'r Cyngor yn gweithredu, sut y gwneir penderfyniadau, a'r gweithdrefnau a ddilynir i sicrhau bod y rhain yn effeithlon, yn dryloyw ac yn atebol i bobl leol. Mae rhai o'r prosesau hyn yn ofynnol yn ôl y gyfraith, tra bod eraill yn fater i'r Cyngor eu dewis.
- Fel rhan o'r broses honno, bydd y gwasanaeth yn:
  - Cynnal a datblygu prosesau gwneud penderfyniadau'r Cyngor gan gynnwys paratoi agendâu, adroddiadau a chofnodion, hwyluso darlledu a chynnal cyfarfodydd aml-leoliad, a sicrhau bod y penderfyniadau a wneir yn atebol ac yn dryloyw.
  - Rheoli a darparu cefnogaeth Craffu a Gwasanaethau Pwyllgor i'r Cyngor a'i amrywiol Bwyllgorau.
  - Cefnogi gwasanaethau i Aelodau Etholedig, gan gynnwys cynnal a rheoli gwybodaeth leol am gynghorwyr ar ein gwefan (yn cynnwys gwybodaeth am ddatganiadau o fuddiannau; rhoddion a lletygarwch; aelodaeth o Bwyllgorau; tâl ac ati) a darparu gwasanaeth cymorth ar gyfer ymholiadau a chyngor ar Gyfansoddiad y Cyngor a Chôd Ymddygiad yr Aelodau.
  - Gweinyddu apeliadau yn ymwneud â derbyniadau i ysgolion a gwaharddiadau parhaol o ysgolion.
  - Gwasanaethu a chynnal trefniadau cydweithio – h.y. Panel Heddlu a Throsedd Dyfed-Powys, Cyd-bwyllgor Llywodraethu Partneriaeth Pensiwn Cymru a'r Bartneriaeth
  - Gwasanaethu cwmnïau hyd braich y Cyngor sef Grŵp Llywodraethu Llesiant Delta a Bwrdd Cyfranddalwyr CWM Environmental Ltd.
  - Rheoli cyfarfodydd mewnol rhwng Arweinwyr Grwpiau, Gweithgor Adolygu'r Cyfansoddiad a chyfarfodydd aelodau'r Cabinet gyda Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion Pwyllgorau Craffu hefyd.
  - Rheoli gwaith achos etholaethol yr aelodau drwy system Ymholiadau Cynghorwyr, prosesu treuliau Cynghorwyr a gwneud trefniadau ar gyfer mynd i gynadleddau a seminarau. Rhyddhawyd proses Ymholiadau Cynghorwyr newydd wedi'i diweddarau, gyda'r cyfleuster i aelodau weld achosion a gofnodwyd yn gynharach yn y flwyddyn.
  - Cefnogaeth i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor yn eu dyletswyddau dinesig.
  - Datblygu a diweddarau'r tudalennau gwe Democratiaeth a rheoli archebion am ystafelloedd democrataidd.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- Derbyniodd yr Uned dros 4,300 o ymholiadau gan Aelodau yn ystod 2022/23. Atebwyd 73.4% o'r ymatebion adrannol o fewn yr amserlen darged o 7 diwrnod.
- Cofnodwyd dros 1,235 o geisiadau am wasanaeth ar ran yr Aelodau yn ystod y cyfnod rhwng 18 Awst 2022 a 30 Ebrill 2023.
- Agorwyd 323 o ffeiliau apêl rhwng 09/05/22 a 08/05/23. Yn ogystal â 2 apêl gwahardd.
- Rhoddwyd gwasanaeth i dros 300 o gyfarfodydd yn ystod y flwyddyn.

	<p><u>Adolygiad Dilynol Archwilio Cymru: Trosolwg a Chraffu - Addas ar gyfer y dyfodol? – Cyngor Sir Caerfyrddin – Gorffennaf 2022</u></p> <p>Canfyddiadau</p> <p><i>At ei gilydd, mae'r Cyngor wedi gwneud rhywfaint o gynnydd wrth fynd i'r afael â'r cynigion blaenorol ar gyfer gwella ond mae dal angen iddo gryfhau'r trefniadau i asesu effeithiolrwydd ac effaith ei swyddogaeth graffu.</i></p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cafodd cynllun gweithredu ei ddychwelyd i Archwilio Cymru ac mae Archwilio Cymru wedi cyfarfod â'r Cabinet a'r fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Pwyllgorau Craffu mewn cyfarfodydd ar wahân i drafod y canfyddiadau. 2. Bydd yr adroddiad a'r Cynllun Gweithredu yn mynd gerbron y Tîm Rheoli Corfforaethol, Craffu Corfforaethol a Pherfformiad ac yna'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. 3. Bydd argymhellion yn cael sylw mewn Cynlluniau Busnes ac yn cael eu holrhain ar PIMS.	

- ⦿ Llwyddodd y Gwasanaeth i roi'r trefniadau ar waith ar gyfer y Cyngor Newydd yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol ym mis Mai 2022. Roedd hyn yn cynnwys trafod gydag Arweinwyr Grŵp ac aelodau heb gysylltiad pleidiol ar sefydlu cyfansoddiad gwleidyddol gytbwys pwyllgorau a chynrychiolwyr ar gyrff allanol.
- ⦿ Gwnaethom roi cofnodion a gwefan y Cyngor yn eu lle a'u diweddarau mewn perthynas â threfniadau i gynyddu aelodau etholedig Sir Gaerfyrddin o 74 i 75 a'r newidiadau i strwythur wardiau yn dilyn adolygiad o'r wardiau etholiadol gan y Comisiwn Ffiniau Llywodraeth Leol.
- ⦿ Gweithiodd y gwasanaeth gyda Dysgu a Datblygu ar y Rhaglen Sefydlu Aelodau ar gyfer aelodau newydd a rhai sy'n dychwelyd.
- ⦿ Rydym wedi llwyddo i symud y Cyngor i gyfarfodydd aml-leoliad (hybrid) sy'n ofyniad cyfreithiol yn Neddf 2021.
- ⦿ Gwnaethom gyflwyno Cynllun Deisebau a Strategaeth Cyfranogiad y Cyhoedd sydd hefyd yn un o ofynion Deddf 2021.
- ⦿ Yn unol â'r gofyniad cyfreithiol i ganiatáu i aelodau fod yn bresennol naill ai'n gorfforol neu o bell, gwnaeth y gwasanaeth drefniadau i gynnal cyfarfodydd aml-leoliad o'r Cyfarfod Blyneddol ar 25 Mai 2022. Rydym hefyd bellach yn darlledu pob cyfarfod ffurfiol, sydd wedi cynyddu nifer y cyfarfodydd sy'n cael eu gweddarlledu ers y cyfnod clo o 50 i dros 200 y flwyddyn.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Fodd bynnag, mae gan y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol rôl flaenllaw wrth gefnogi'r gwaith o lywodraethu'r broses Ddemocrataidd. Cymryd rôl arweiniol yng Ngweithgor Adolygu'r Cyfansoddiad, cyfarfodydd Arweinwyr Grŵp a Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Fforwm Craffu a gweinyddu'r broses

5j Polisi a Pherfformiad

Gwnaethom ailosod Strategaeth Gorfforaethol ac Amcanion Llesiant y Cyngor a Cynllun Llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin

Mae ailosod Amcanion Llesiant y Cyngor a'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus uchod yn gosod yr olygfa ar gyfer y 5 mlynedd nesaf ac roedd yn ddarn mawr o waith i'w gyflawni. Mae Cynlluniau Cyflawni Gwasanaeth y Cyngor wedi cyd-fynd â chyflawni'r Amcanion Llesiant. Gwnaethom hefyd ymgynghori'n sylweddol â thrigolion, staff, busnesau ac Undebau Llafur.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- Mae'r gwasanaeth hwn yn arwain ar ystod o ddyletswyddau statudol corfforaethol a gofynion strategol ar ran y Cyngor cyfan. Gwneir hyn drwy gysylltu ag adrannau'r Cyngor a'r Cabinet a'u cynghori ar ystod o faterion corfforaethol. Mae'r meysydd gwaith allweddol a gwmpesir gan yr uned fel a ganlyn:
  - Gofynion **Polisi Corfforaethol** sy'n ymwneud â Chydraddoldeb, y Gymraeg, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, y Lluoedd Arfog, Trechu Tlodi a Chwynion.
  - **Rheoli Perfformiad** gan sicrhau ein bod yn cyflawni'r hyn yr oeddem yn bwriadu ei wneud yn ein Strategaeth Gorfforaethol a'n Hamcanion Llesiant a thrwy fonitro, sicrhau bod canlyniadau'n well nag y byddent fel arall.
  - **Mewnwelediad Data** sy'n arwain at reoli, casglu a dadansoddi data allweddol i gynorthwyo'r broses o gwneud penderfyniadau ar sail tystiolaeth a chefnogi meysydd polisi allweddol.
  - **Gweithio mewn partneriaeth** rhwng sefydliadau'r sector cyhoeddus yn y Sir, drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gan gynnwys diogelwch cymunedol.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- ! Dim ond **52.7% o'r cwynion a dderbyniwyd a gwblhawyd o fewn y dyddiad cau statudol** yn ystod 2022/23((Comp/001), mae hyn yn ostyngiad o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, sef 57.8%. Mae nifer y cwynion a dderbyniwyd wedi cynyddu 54% (500 cwyn ychwanegol). Credir bod amryw faterion yn parhau i gael effaith ar allu Swyddogion Ymchwilio i fodloni'r amserlenni statudol. Mae'r cynnydd sylweddol yn nifer y cwynion a dderbyniwyd, natur gymhleth rhai cwynion, pwysau ar wasanaethau, capasiti oherwydd blaenoriaethau sy'n cystadlu yn erbyn ei gilydd a chyfnodau o absenoldeb staff hefyd yn effeithio ar yr amser a gymerir i gwblhau ymchwiliadau. Mae'r Tîm Cwynion Corfforaethol yn parhau i weithio'n agos gyda thimau nad ydynt yn gallu cwrdd â'r amserlenni statudol oherwydd pwysau sylweddol ar wasanaethau i ddarparu cyngor ac arweiniad i gefnogi'r gwaith o ddatrys cwynion. **Gweler Atodiad 5b.**

Cynnydd yn 2022/23

Polisi Corfforaethol

Trechu Tlodi - Gweler Amcan Llesiant 2a

Diogelwch Cymunedol - Gweler Amcan Llesiant 3d

Yr Iaith Gymraeg - Gweler Amcan Llesiant 3c

Cydraddoldeb ac Amrywiaeth

- Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi Cynllun Gweithredu Gwrth-hiliol ar gyfer Cymru. Mae'r Tîm Polisi a Chyfranogiad yn cefnogi'r gwaith o adolygu Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Strategol y Cyngor a bydd camau gweithredu perthnasol yn cael eu hychwanegu at y Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Bydd angen i adrannau fonitro camau gweithredu perthnasol hefyd.
- Mae'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cydraddoldeb ac Amrywiaeth (Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnic) wedi paratoi adroddiad a bydd argymhellion yn cael eu gweithredu yn ystod 2023-24.

	Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb - Adroddiad Cenedlaethol: Mwy nag Ymarfer Blwch Ticio (Medi 2022)
<p>Mae Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn rhan bwysig o'r dull o fynd i'r afael ag anghydraddoldeb yng Nghymru. Mae Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn helpu gwasanaethau cyhoeddus i gyflawni eu dyletswyddau cyfreithiol er mwyn osgoi gwahaniaethu yn y penderfyniadau a wnânt ac i hyrwyddo cyfle cyfartal a chydlyniant.</p> <p>Mae'r adroddiad yn dangos bod yna enghreifftiau da o agweddau ar y broses o gynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol o fewn cyrff cyhoeddus unigol. Bydd yr adroddiad yn helpu pob corff cyhoeddus i ddysgu gan y rheiny sy'n gwneud yn dda a rhoi cynnig ar ddulliau newydd.</p> <p><u>Ein hymateb</u></p> <p>Mewn ymateb, gwnaethom baratoi Cynllun Gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion.</p>	

Cwynion

- Parhaodd adroddiadau misol i gael eu darparu drwy gydol y flwyddyn i Gyfarwyddwyr ar gwynion Cam 1 a Cham 2, gyda niferoedd yn cael eu rhoi ar gyfer y rheiny sydd wedi eu cau, eu cadarnhau a'u cwblhau o fewn yr amserlen a hefyd y niferoedd sy'n dal ar agor ar hyn o bryd, ac sydd y tu hwnt i'r amserlen ymateb ddisgwyliedig. Mae craffu ychwanegol ar y wybodaeth a ddarparwyd gan adrannau wedi arwain at fod rhai is-adrannau yn anfon ymholiadau a cheisiadau i'r Tîm Cwynion Corfforaethol am wybodaeth ychwanegol, ac mae'r tîm wedi bod yn falch o helpu.

Cynnwys, Cyfranogi ac Ymgynghori

- Buom yn gweithio gyda gwasanaethau eraill y Cyngor i ddatblygu ymhellach gyfraniad a defnydd y Cyngor o ddata fel rhan o ddull o gynnwys, cyfranogi ac ymgynghori ar draws y Cyngor.
- Bydd ein gwaith cyfranogiad a'n defnydd o ddata yn awr yn rhan o Strategaeth Gorfforaethol newydd y Cyngor o ran y modd yr ydym yn sicrhau bod yna ymgysylltu a chyfranogiad parhaus ym mhopeth a wna'r Cyngor a sut yr ydym yn perfformio. Ceir trafodaethau ehangach drwy grŵp Fframwaith Ymgysylltu Parhaus y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Cyhoeddwyd y Strategaeth Cyfranogiad Democraidd ar 1 Mai 2022

Rheoli Perfformiad

Ein Hadroddiad Blynyddol 2021/22 oedd y tro cyntaf y bu'n rhaid i ni adrodd o dan delerau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a gwnaethom ei gyhoeddi fel rhan o'n Hadroddiad Blynyddol ar ein Hamcanion Llesiant.

- ⦿ Gwnaethom amlinellu gofyniad y Ddeddf newydd a'n Fframwaith Rheoli Perfformiad i aelodau ym mis Tachwedd 2022 fel rhan o'r rhaglen sefydlu.
- ⦿ Yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol ym mis Mai 2022 cyhoeddodd y weinyddiaeth newydd ei datganiad o weledigaeth a gwnaethom ailosod y Strategaeth Gorfforaethol i ganolbwyntio ar 4 Amcan Llesiant yn hytrach na 13. Gwnaethom hefyd gynnal gweithdy gydag aelodau i gyfrannu tuag at ddatblygu'r Strategaeth newydd.
- ⦿ Gwnaethom ddatblygu dull newydd o gynllunio busnes sydd bellach yn canolbwyntio ar gynlluniau cyflawni adrannol sy'n cyd-fynd â'r Amcanion Llesiant newydd, blaenoriaethau thematig a gwasanaethau a galluogwyr busnes craidd. Roedd y cam cyntaf yn canolbwyntio ar gamau gweithredu a mesurau ar gyfer y cyfnod 2023-24 a'r ail gam gyda ffocws ar hunanasesu perfformiad yn ystod 2022-23 er mwyn llywio cynlluniau busnes y dyfodol. Cynhelir sesiynau Ymgysylltu a Sicrwydd gyda phob un o Adrannau'r Cyngor yn ystod Mehefin a Gorffennaf 2023.
- ⦿ Ar gyfer monitro gwnaethom gyflwyno ffordd fwy integredig o edrych ar adroddiadau perfformiad chwarterol a chynhaliodd y Tîm Rheoli Corfforaethol gyfarfodydd chwarterol a oedd yn gwbl ymroddedig i reoli perfformiad, sydd wedi bod yn werthfawr tu hwnt.
- ! Mae angen i ni wella'r modd yr ydym yn cyfleu sut mae'r Cyngor yn perfformio i drigolion, busnesau, staff ac Undebau Llafur.
- ! Bydd angen i ni atgyfnerthu trefniadau llywodraethu ar gyfer y Strategaeth Gorfforaethol newydd.

	Archwiliad ar osod Amcanion Llesiant
<p>Pwrpas yr archwiliad yw asesu i ba raddau y mae'r Cyngor wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion Llesiant.</p> <p>Canfu'r adolygiad fod:</p> <p>Mae'r Cyngor wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu ei amcanion Llesiant newydd ond gallai gryfhau ei drefniadau ar gyfer cynnwys dinasyddion a monitro ei gynnydd.</p>	

Gweithio mewn Partneriaeth

- ⦿ Arweiniodd Tîm Cefnogi'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn y Cyngor y gwaith o ddatblygu Cynllun Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer 2023-2028. Gwnaed gwaith gyda phartneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i gytuno ar ei Amcanion Llesiant yn seiliedig ar ganfyddiadau'r Asesiad Llesiant a oedd hefyd wedi'i arwain gan y tîm. Nodwyd yr Amcanion Llesiant fel:
  - Sicrhau economi gynaliadwy a chyflogaeth deg
  - Gwella Llesiant a lleihau anghydraddoldebau iechyd
  - Ymateb i'r argyfyngau hinsawdd a natur
  - Mynd i'r afael â thlodi a'i effeithiau
  - Helpu i greu cymunedau a lleoedd dwyieithog, diogel ac amrywiol.
- ⦿ Cynhaliwyd trafodaethau gyda phartneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i ystyried y camau gweithredu ar y cyd y gallai'r Bwrdd eu cymryd ymlaen i gyfrannu tuag at yr amcanion hyn. Cwblhaodd Tîm Cefnogi Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus y Cyngor Gynllun Llesiant drafft gyda chymau gweithredu awgrymedig, wedi'u llywio gan adborth o gyfarfodydd gydag aelodau'r Bwrdd, seminarau Llywodraeth Cymru ar Drechu Tlodi, Argyfyngau Hinsawdd a Natur, Anghydraddoldebau Iechyd a Gwella Llesiant

Cymunedol a dogfennaeth gan gynnwys Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol 2020 gan Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r tîm hefyd wedi ymgysylltu'n uniongyrchol â swyddogion o Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol fel rhan o ofynion statudol datblygu'r Cynllun Llesiant.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn sicrhau bod yr uchelgeisiau a'r prosesau uchod yn cael eu cynnal. Mae cyfres o Baneli Ymgynghorol trawsbleidiol yn fforymau ymgysylltu pwysig er mwyn cefnogi'r Aelod Cabinet ar gyfer y meysydd gwasanaeth priodol. Mae'r Tîm Polisi Corfforaethol yn cefnogi'r Paneli Ymgynghorol canlynol:

- Trechu Tlodi
- Yr Iaith Gymraeg

5k Gwasanaethau Etholiadol a Chofrestru Sifil

Cynnydd yn nifer y genedigaethau a'r marwolaethau a gofrestrwyd yn ystod y flwyddyn a chynnydd sylweddol yn nifer y priodasau a phartneriaethau sifil a gefnogwyd oherwydd oedi a achoswyd gan y pandemig.
Cynhaliwyd etholiad lleol ym mis Mai 2022 yn llwyddiannus

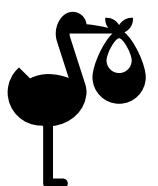
Pam y mae hyn yn bwysig?

- **Gwasanaethau Etholiadol** - mae ein system etholiadol yn seiliedig ar fframwaith cyfreithiol sy'n pennu sut y caiff etholiadau eu cynnal. Mae'n pennu pwy sy'n cael pleidleisio a'r gwahanol ffyrdd y gallant fwrw eu pleidlais a dweud eu dweud.
- **Gwasanaeth Cofrestru** – mae gan Wasanaeth Cofrestru'r Cyngor y swyddogaeth statudol o ddarparu gwasanaeth ymatebol i'r cyhoedd ar gyfer cofrestru genedigaethau, marw-enedigaethau, marwolaethau; hysbysadau priodas a phartneriaeth sifil a seremonïau dilynol; cynhyrchu dogfennaeth gyfreithiol a chymeradwyo safleoedd ar gyfer priodasau a phartneriaethau; mae hefyd yn gyfrifol am seremonïau dinasyddiaeth. Mae'r Gwasanaeth yn cynnig amrywiaeth o seremonïau anstatudol ac mae hefyd yn darparu, ar gais, y gwasanaeth 'Dywedwch Wrthym Unwaith' ar ran yr Adran Gwaith a Phensiynau.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? ① Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- **Cofrestrwyd 90% o enedigaethau yn Sir Gaerfyrddin o fewn yr amserlen statudol o 42 diwrnod** yn ystod 2022/23, mae hyn yn unol â chyfartaledd Cymru o 91% ac yn welliant ar 84% yn 2021/22. Cynyddodd nifer y genedigaethau a gofrestrwyd yn Sir Gaerfyrddin 2.3% yn 2022/23 i 2,392 o gymharu â 2,338 y flwyddyn flaenorol, mae hyn yn cynnwys yr holl enedigaethau a ddigwyddodd yn y Sir ac mae'n cynnwys rhieni sy'n byw mewn siroedd

cyfagos ond a aeth i Glangwili i eni eu plentyn. Mae camau yn cael eu rhoi ar waith i weithio gyda'r gwasanaethau mamolaeth i godi ymwybyddiaeth ymhlith rhieni o'r angen i wneud trefniadau i gofrestru'r enedigaeth o fewn yr wythnosau cyntaf, gan fod llawer yn ei gadael yn rhy hwyr i ofyn am apwyntiad. (CivilReg/001)

! **Cofrestrwyd 55% o farwolaethau nad oedd angen eu cyfeirio i'r crwner o fewn yr amserlen statudol o 5 diwrnod yn ystod 2022/23.** Ers COVID, mae'n ofynnol i farwolaethau gael eu cadarnhau gan feddygon a'r Gwasanaeth Archwilydd Meddygol, gyda phwysau ar y GIG a'r angen i weithwyr meddygol proffesiynol gwblhau gwaith papur a'i drafod gyda'r Gwasanaeth Archwilydd Meddygol, cyn ei anfon ymlaen at y cofrestryddion. Mae hyn yn cynyddu'r amser y mae'n ei gymryd i'r holl ddogfennau angenrheidiol gael eu derbyn gan y cofrestryddion.

Cynyddodd nifer y cofrestriadau marwolaethau yn Sir Gaerfyrddin yn sylweddol yn 2022/23, gan gynnwys cynnydd o 34% mewn achosion lle'r oedd angen cynnwys crwner neu wneud ymchwiliad cyn i'r cofrestryddion gofrestru'r farwolaeth. Effaith y materion hyn oedd gostyngiad yn nifer y marwolaethau a gofrestrwyd o fewn 5 diwrnod o 60% yn 21/22 i 55% yn 22/23 yn Sir Gaerfyrddin. Gostyngodd cyfartaledd Cymru hefyd o 69% y llynedd i 50% eleni.

Mae hyn y tu hwnt i'n rheolaeth yn bennaf, rydym yn mynychu grwpiau rhanddeiliaid lleol a chenedlaethol ar gyfer y Gwasanaeth Archwilydd Meddygol ac wedi sefydlu cysylltiadau da, rydym yn bwriadu darparu gwell gwybodaeth i deuluoedd wrth iddynt aros a gweithio gyda'r bwrdd iechyd a'r Gwasanaeth Archwilydd Meddygol i wneud pob proses yn fwy effeithlon. (CivilReg/002)

⊙ Cynhaliwyd **Etholiadau Lleol Mai 2022** yn llwyddiannus, gyda 41.76% wedi pleidleisio, a oedd yn ein gosod yn y pump uchaf o ran y nifer uchaf a bleidleisiodd yn Etholiadau Lleol Cymru. Cynhaliom ymgyrch effeithiol i sicrhau bod pob person 16 ac 17 oed a gwladolion tramor sydd newydd eu rhyddfrefinio ac sy'n byw yn Sir Gaerfyrddin wedi'u cofrestru i gymryd rhan trwy bleidleisio a'u bod yn cael eu hannog i wneud hynny. Gwnaethom hyn drwy gynnal ymgyrch gynhwysfawr gyda fideos perthnasol a rannwyd gyda'n rhanddeiliaid.

Cynnydd yn 2022/23

- ⊙ O ganlyniad i'r pandemig, recriwtiwyd carfan newydd o 10 o ddirprwy-gofrestryddion achlysurol ym misoedd Ebrill a Mai 2022. Roedd hyn er mwyn galluogi'r gwasanaeth i fodloni'r galw uchel iawn am seremonïau yr haf diwethaf a hynny'n llwyddiannus. Mae'r rhan fwyaf o'r staff hyn wedi'u cadw ac wedi'u hyfforddi dros fisoedd y gaeaf i gofrestru genedigaethau a marwolaethau ac i gymryd hysbysiadau. Bydd y staff ychwanegol hyn yn ein galluogi i fod yn fwy hyblyg o ran nifer y priodasau y gallwn eu cynnal, yn ogystal â sicrhau bod digon o bobl ar gael ar gyfer genedigaethau a marwolaethau. Mae'r garfan newydd hon hefyd wedi cryfhau'r tîm o Gofrestryddion pe bai pandemig o'r fath yn digwydd yn y dyfodol agos.
- ⊙ Rydym yn ymfalchïo yn y ffaith bod ein cyfarfodydd â rhanddeiliaid wedi datblygu a chryfhau. Rydym yn cyfarfod yn rheolaidd i sicrhau bod gwelliannau'n cael eu gwneud yn barhaus i'r broses o gofrestru marwolaethau, gan sicrhau bod y teuluoedd mewn profedigaeth wrth wraidd unrhyw benderfyniadau a wneir. Un aelod gwerthfawr o'r grŵp rhanddeiliaid yw Crwner awdurdodaeth Sir Benfro a Sir Gaerfyrddin. Mae'r Crwner a'i dîm yn cysylltu â'r Gwasanaeth Cofrestru yn rheolaidd, gan sicrhau eto bod modd cynnal cwestau a chofrestru'r farwolaeth yn amserol yn dilyn hynny.
- ⊙ Roedd 2022 yn flwyddyn brysur iawn gyda phriodasau a phartneriaethau sifil, a bu'r Cofrestryddion yn gweithio gyda'r cyplau i sicrhau ein bod yn darparu gwasanaeth unigryw a phersonol. Mae'r cardiau niferus yn mynegi canmoliaeth a diolch a dderbyniodd y Cofrestryddion am wneud eu diwrnod yn arbennig iawn yn arwydd ein bod wedi llwyddo. Rydym yn gweld pob priodas fel cyfle marchnata, fel bod y gwsteion a'r teuluoedd yn mynd oddi yno gan wybod bod modd i briodas mewn Swyddfa Gofrestru fod yn arbennig a lle bo modd, byddwn yn teilwra'r gwasanaeth i'r hyn y mae'r pâr yn dymuno ei gael.

- ⦿ Cyflwynwyd Etholiadau Llywodraeth Leol llwyddiannus gan y tîm Etholiadau ym mis Mai 2022, gyda llawer o staff mewnol yn cyfrannu naill ai trwy fod yn rhan o'r Bwrdd Prosiect Etholiadol, gweithio mewn gorsafoedd pleidleisio neu ar ddiwrnod y cyfrif. Rydym yn arbennig o falch o'r ymgyrch yr ydym yn ei cynnal yn ystod y cyfnod yn arwain at ddiwrnod yr etholiad ac ar y dydd. Ni fyddai wedi bod yn bosibl cyflawni hyn heb gydweithio'n agos â'r tîm Marchnata a'r Cyfryngau, a bydd hyn yn sail ar gyfer etholiadau'r dyfodol.
- ⦿ Rydym hefyd wedi cynnal nifer o is-etholiadau ac wedi penderfynu defnyddio'r ap *Modern Democracy*. Mae hyn wedi ein galluogi i "foderneiddio" y modd y caiff etholiadau yn yr orsaf bleidleisio eu cynnal trwy ddarparu cofrestrau electronig. Mae'r rhain yn eu tro yn rhoi nifer y bobl sy'n dod i bleidleisio 'yn fyw' trwy gyfrwng porth rheoli etholiadau ac yn darparu'r dogfennau sy'n ofynnol ar ddiwedd yr etholiadau ar unwaith. Rydym yn gweld hyn fel cam cadarnhaol tuag at arbed papur ac er mwyn effeithlonrwydd.
- ⦿ Rydym yn gweithio gyda'n partneriaid mewnol i gymharu data o'n cofnodion â chofnodion y Dreth Gyngor, Budd-daliadau Tai, y Gyflogres ac Addysg i sicrhau bod y Gofrestr Etholiadol yn gywir ac yn gyfredol. Ar hyn o bryd nifer ein hetholwyr yw 147,792 gyda 35,072 o'r rhain yn pleidleisio drwy'r post; mae hyn yn cyfateb i 23% o'n hetholwyr. Rydym yn parhau i hyrwyddo ffyrdd eraill o bleidleisio os yw etholwyr yn ei chael hi'n anghyfleus i bleidleisio mewn gorsafoedd pleidleisio.
- ⦿ Gwnaethom ddechrau adolygiad etholiadol o'n Cynghorau Tref a Chymuned a fydd yn sicrhau bod gennym y drefn lywodraethu gywir ar y cynghorau hynny. Disgwylir i'r adolygiad hwn ddod i ben ym mis Hydref 2023 gydag unrhyw argymhellion a fabwysiadwyd yn cael eu gweithredu adeg yr Etholiadau Lleol yn 2027.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Tîm Rheoli Adrannol a phrosesau democrataidd y Cyngor.

51 Ystadau a Rheoli Asedau

Rydym wedi adolygu ein Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol 2023-2028

i sicrhau bod ein nodau a'n defnydd sy'n gysylltiedig ag eiddo yn cyd-fynd â'n Strategaeth Gorfforaethol a'n hamcanion Llesiant. Mae'r cynllun yn nodi'r heriau a'r blaenoriaethau allweddol dros y 5 mlynedd nesaf ar gyfer Gwasanaethau'r Cyngor o safbwynt eiddo.

Pam y mae hyn yn bwysig?

Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am weithredu ymagwedd strategol tuag at reolaeth y Cyngor ar ei adnoddau eiddo i gyflawni nodau adfywio'r Cyngor.

Mae'r meysydd gwasanaeth allweddol yn cynnwys y canlynol:

- Adolygiadau Gwasanaeth ac Eiddo Strategol.
- Nodi cyfleoedd ar gyfer datblygu prosiectau mawr ar dir, er mwyn denu buddsoddiad sylweddol i'r Sir, gyda ffocws ar ail-lunio canol ein trefi.
- Rhoi cyngor cynhwysfawr i'r Cyngor a'i bartneriaid ar bob mater sy'n ymwneud â buddsoddi cyfalaf/gwaredu mewn gweithgareddau ynghylch eiddo/tir.

- Prisiadau asedau statudol a chyngor ar gyfer Awdurdodau Lleol a phartneriaid ynglŷn â gofynion cyfrifyddu ariannol.
- Rheoli portffolios amrywiol y Cyngor sy'n cwmpasu ystadau Swyddfeydd, Depos, Masnachol, Diwydiannol a Gwledig ynghyd â Marchnadoedd Da Byw a Bwydydd.
- Darparu gwasanaeth rheoli cyfleusterau ar draws y portffolio gweinyddol a'r safleoedd cysylltiedig.
- Cynnal Trosglwyddiadau Asedau Cymunedol a rhoi cyngor yn eu cylch.
- Rheoli cofnodion eiddo'r Cyngor.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? 📍 Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- ! Gwnaethom gynhyrchu **36%** yn unig (£565,200) o'r derbyniadau cyfalaf yr oeddem yn bwriadu eu cyflawni yn ein rhaglen gyfalaf £1,567,000 (2.1.2.12). Mae oedi mewn ceisiadau cynllunio ar gyfer datblygiadau preswyl wedi arwain at fod derbyniadau cyfalaf sylweddol a dargedwyd ar gyfer y flwyddyn ariannol hon heb gael eu gwireddu, yn ogystal â bod y galw am safleoedd problemus wedi arafu. Mae ein rhaglen derbyniadau cyfalaf 2023/24 wedi'i gosod ar £2,588,000 sydd hefyd yn adlewyrchu'r llithriad eleni.

Cynnydd yn 2022/23

- 🕒 Yn ystod y flwyddyn buom yn ystyried opsiynau ar gyfer sicrhau'r defnydd mwyaf effeithiol o ffermydd y Cyngor er mwyn cefnogi mentrau ffermio fforddiadwy a manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i ddatblygu/arallgyfeirio, yn enwedig mewn perthynas ag adfywio ynni adnewyddadwy. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod Ystâd Ffermydd y Sir yn cael ei chadw a'i rheoli o dan y polisi presennol, gan resymoli ac ystyried cyfleoedd i ddatblygu wrth iddynt godi. Bydd Cynllun Ystâd Wledig newydd yn cael ei ddrafftio dros y 12 mis nesaf i dynnu sylw at hyd a lled a pherfformiad y portffolio presennol, ynghyd â materion allweddol a strategaeth yr Ystâd ar gyfer y dyfodol i alluogi'r Cyngor i fanteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd sydd ar gael i gefnogi ei amcanion llesiant. Byddwn hefyd yn parhau i weithio gyda'r Panel Ymgynghorol ar Newid Hinsawdd ac Argyfwng Natur a'r Panel Ymgynghorol ar Faterion Gwledig i ystyried eu barn wrth gwblhau'r Cynllun Ystâd Wledig.

	Adroddiad Archwilio Cymru: Llamu Ymlaen - Rheoli Asedau - Cyngor Sir Caerfyrddin (Mehefin 2022)
<p>Dyma adolygiad o drefniadau'r Cyngor ar gyfer rheoli ei asedau gan ganolbwyntio ar swyddfeydd ac adeiladau y mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau i'w drigolion ohonynt. Mae'n edrych ar y modd y mae'r Cyngor yn cynllunio'r defnydd o'i asedau yn strategol, sut y mae'n monitro'r defnydd o'i asedau a sut y mae'n adolygu ac yn gwerthuso effeithiolrwydd ei drefniadau.</p> <p>Canfyddiadau Yn gyffredinol, canfuwyd: Mae'r Cyngor yn cryfhau ei drefniadau ar gyfer rheoli asedau ac yn cydnabod bod yna gyfleoedd i wneud mwy o ddefnydd o'r egwyddor datblygu cynaliadwy i wella'r gwaith hwn.</p> <p>Argymhellion</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mae angen i'r Cyngor gymhwyso a gwreiddio'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn y modd y mae'n cynllunio, cyflawni a monitro'r gwaith o reoli ei asedau. 2. Mae angen i'r Cyngor wella'r modd y mae'n rheoli perfformiad ei asedau drwy: <ol style="list-style-type: none"> a. datblygu cyfres o fesurau perfformiad a chanlyniadau sy'n adlewyrchu uchelgeisiau'r Cyngor ar gyfer ei asedau, a monitro'r mesurau hyn ar lefel gorfforaethol, gan gynnwys adrodd i bwyllgor(au) trosolwg a chraffu); 	

b. meincnodi perfformiad o ran rheoli asedau gyda sefydliadau eraill.

Ein hymateb

1 Datblygu Cynaliadwy

- Er mwyn cydbwysu gofynion tymor byr y Cyngor a'i allu i ddiwallu anghenion tymor hwy, mae grŵp Defnydd Tir Strategol trawsadrannol yn cynnal adolygiad graddol o asedau tir y Cyngor i dynnu sylw at gyfleoedd posibl mewn perthynas â'i nodau allweddol o ddal a storio carbon, mesurau lliniaru ffosffad, plannu coed, defnydd cymunedol a gwella bioamrywiaeth.
- Yn ogystal, mae'r Adain Cynnal a Chadw yn parhau yn ei rhaglen i gynnal arolygon cyflwr manwl o'n portffolios amrywiol er mwyn i ni gael darlun clir o rwymedigaethau'r dyfodol fel rhan o unrhyw benderfyniadau allweddol gyda goblygiadau eiddo. Mae'r gwasanaethau wedi blaenoriaethu asedau at ddibenion arolygu.
- Yn dilyn ymgynghoriadau gwasanaeth ar ofynion manau gweithio hybrid, mae amserlen a rhaglen waith a symudiadau ar waith.
- Bydd y camau hyn yn sicrhau cysondeb â'n hamcanion o sicrhau ein bod yn dod yn fwy cydnerth, yn cefnogi adfywio yn ein cymunedau yng ngoleuni cyfrifoldebau byd-eang a gweithredu i atal neu leihau problemau sy'n gysylltiedig â thir sy'n gwaethygu. Byddant hefyd yn helpu i sicrhau dyfodol cynaliadwy i'n hystâd.

2 Rheoli Perfformiad

Cynaliadwyedd ein Hystâd

- Mae ein tîm Ynni yn gweithio ar gaffael Tystysgrifau Ynni i'w Harddangos ar gyfer pob portffolio CSC perthnasol.
- Yn ogystal, mae data sylfaenol o Dystysgrifau Ynni i'w Harddangos cyfredol i'w gyflenwi gan y Tîm Ynni.
- Bydd monitro perfformiad parhaus yn cwmpasu'r gwaith o gyflawni'r rhaglen ar gyfer y Tystysgrifau Ynni i'w Harddangos sy'n angenrheidiol, ynghyd â symudiadau mewn graddau a data defnydd.

Cyflwr ein Hystâd

- Set ddata sylfaenol ar gyfer portffolios sy'n destun adroddiadau cyflwr diweddar. Yn ogystal, rhaglen o Arolygon Cyflwr sy'n weddill y cytunwyd arni erbyn 1 Ebrill 2023. Bydd monitro perfformiad yn cwmpasu'r gwaith o gyflawni'r rhaglenni a nodwyd uchod ac o ganlyniad symudiadau mewn graddau a ffigur cynnal a chadw ôl-groniad unwaith y bydd llinell sylfaen wedi'i gosod.

Defnydd / Effeithlonrwydd ein Hystâd

- Bydd system fonitro 'Occupy Desk' yn cael ei gosod ar draws gwahanol safleoedd erbyn mis Rhagfyr 2023.
- Mewn perthynas â meincnodi perfformiad ar reoli asedau gyda sefydliadau eraill, trwy gymryd rhan yng Ngrŵp Eiddo ac Ystadau Cymdeithas y Prif Swyddogion Ystadau (ACES) a Chonsortium Awdurdodau Lleol Cymru (CLAW), byddwn yn cynnal adolygiad o fesur perfformiad fel rhan o drafodaethau parhaus y grŵp gyda Data Cymru ar ddarparu dangosyddion addas

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae Grŵp Rheoli Strategol Eiddo Corfforaethol yn ystyried materion allweddol sy'n wynebu ystâd gorfforaethol. Mae ffrwd waith y Bwrdd Trawsnewid Gweithleoedd yn ystyried trefniadau gweithio hybrid a chyfleoedd ar draws safleoedd swyddfa a depo. Mae Grŵp Defnydd Tir Strategol Trawsadrannol yn adolygu daliadau tir i amlygu a datblygu cyfleoedd ar ymrwymïadau cynaliadwyedd, cymunedol a Charbon Sero Net.

5m Rheoli Risg

Mae Rheoli Risg yn cyfrannu at gyflawni ein gweledigaeth, diogelu ein gwasanaethau rheng flaen, a chefnogi amgylchedd economaidd sy'n gymdeithasol gynaliadwy.

(Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol)

Pam y mae hyn yn bwysig?

Risg yw'r bygythiad y bydd digwyddiad neu weithred yn cael effaith niweidiol ar allu sefydliad i gyflawni ei amcanion - Y Comisiwn

- Rydym yn cydnabod y budd o fod yn rhagweithiol wrth reoli risg ac rydym wedi buddsoddi arian i nodi a lleihau risgiau mewn termau ariannol ac anariannol.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? ⓘ Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

- Dim ond **49%** o achosion cerbydau modur y rhoddwyd gwybod amdanynt i Rheoli Risg o fewn 5 diwrnod **gwaith (RM/001)** dyma'r flwyddyn gyntaf o gasglu'r mesur hwn.
- **Dychwelwyd 66%** o adroddiadau adrannol i Rheoli Risg o fewn 15 diwrnod ar ôl y cais (RM/002) dyma'r flwyddyn gyntaf o gasglu'r mesur hwn.
- Darparwyd pob un o'r **91 (100%)** o adroddiadau hawliadau modur gan Rheoli Risg o fewn 7 diwrnod **gwaith (RM/003)** dyma'r flwyddyn gyntaf o gasglu'r mesur hwn.
- Darparwyd **95%** o adroddiadau hawliadau atebolrwydd gan Rheoli Risg i yswirwyr o fewn 10 diwrnod **gwaith (RM/004)** dyma'r flwyddyn gyntaf o gasglu'r mesur hwn.

Cynnydd yn 2022/23

Strategaeth Drawsnewid Sir Gaerfyrddin

Mae'r Grŵp Llywio Rheoli Risg yn archwilio'r modd y gellir datblygu Rheoli Risg ac yn sicrhau bod Rheoli Risg yn rhan annatod o holl benderfyniadau'r sefydliad. Daeth adolygiad a wnaed gan y tîm Trawsnewid i'r casgliad: *'Mae Cylch Gwaith y Grwpiau Llywio Rheoli Risg a'i is-grwpiau amrywiol wedi cael eu hadolygu'n ddiweddar. Bydd hyn yn caniatáu i'r grŵp strategol fabwysiadu dull mwy strategol o ystyried materion rheoli risg, megis cynnal adolygiadau rheolaidd o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol'*

- Rydym yn ymgorffori **rheolaeth risg dda** yn ein holl brosesau. Caiff Risgiau Corfforaethol a Risgiau Prosiectau eu cofnodi ar Gofrestrau Risgiau. Rydym yn defnyddio "Meddalwedd ar y we ar gyfer cofrestru risgiau", sy'n caniatáu i adrannau fewnbynnu, cyrchu, diweddarau a rheoli gwybodaeth ynghylch pob risg.
- Caiff y **Gofrestr Risg Gorfforaethol** ei hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio bob chwe mis yn dilyn adolygiad deufisol ac asesiad beirniadol o'r risgiau gan y Tîm Rheoli Corfforaethol.

- ⊙ Cynhelir **Gweithdai Risg** ar gyfer staff a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio drwy gydol y flwyddyn.
- ⊙ Cynhaliwyd gweithdai ar gyfer ein Tîm Rheoli Corfforaethol a'n Penaethiaid Gwasanaeth i ddatblygu **Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg**.

	<p>Yn dilyn Adolygiad Archwilio Cymru o'r Trefniadau Rheoli Risg ym mis Gorffennaf 2019, mae'r argymhellion a'r camau gweithredu wedi cael eu symud ymlaen.</p>
---	---

- ⊙ Mwy o bwyslais ar **archwilio seiliedig ar risg** yn hytrach na bod yn adweithiol yn ein harchwiliadau mewnol. Dyfeisiwyd ein cynllun Archwilio Mewnol yn bennaf o risgiau a nodwyd yn y Gofrestr Risg gorfforaethol a chofrestrau risg Adrannol.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae gan y Cyngor Grŵp Llywio Rheoli Risg sy'n adrodd ei weithgarwch i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio drwy gyflwyno cofnodion y grŵp er gwybodaeth.

Mae'r Grŵp Llywio Rheoli Risg yn cynnwys Hyrwyddwr Risg sy'n Aelod Cabinet (Aelod Cabinet dros Adnoddau), Hyrwyddwyr Risg Adrannol a Phennaeth Gwasanaeth yw'r cadeirydd.

5n Uned Cymorth Busnes a Chabinet

Blwyddyn sylweddol o newid yn dilyn Etholiadau Llywodraeth Leol

Yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol ym mis Mai 2022 ffurfiwyd Cabinet newydd a bu cyfnod sylweddol o newid wrth i bortffolios gael eu pennu.

Pam y mae hyn yn bwysig?

- ⊙ Mae'r **Gwasanaeth Cymorth Busnes a Chabinet** yn gyfrifol am ddarparu amrywiaeth o gymorth corfforaethol, adrannol a gwasanaeth penodol o fewn Adran y Prif Weithredwr:
  - cymorth busnes i'r Prif Weithredwr, yr Arweinydd ac aelodau'r Cabinet
  - cefnogaeth blaenraglen waith i'r Tîm Rheoli Corfforaethol
  - cefnogaeth Tîm Rheoli Adrannol
  - cymorth gweinyddol mewn cysylltiad â swyddogaethau'r Rhaglawaiaeth
  - cefnogaeth ar gyfer Ymweliadau Brenhinol, dyletswyddau seremonïol, anrhydeddau a chyflwyniadau a wneir gan yr Arglwydd Raglaw ar ran Ei Fawrhydi y Brenin
  - prosesau credydwy'r a dyledwy'r ar gyfer yr adran
  - ymdrin â'r post yn Neuadd y Sir, Caerfyrddin
  - system adnabod staff
  - cefnogaeth i'r tîm Gwasanaethau Etholiadol mewn perthynas â phleidleisiau post.

Pa mor dda ydyn ni'n gwneud (a sut ydyn ni'n gwybod)? Ffynonellau tystiolaeth

Mesurau Llwyddiant / Egluro'r Canlyniadau

Dim mesurau gwasanaeth penodol, gan fod gwaith y tîm yn ymateb i fusnes sefydliadol.

Cynnydd yn 2022/23

- ⊙ Yn dilyn yr Etholiadau Llywodraeth Leol ym mis Mai 2022, mae'r Cabinet wedi cytuno i gyhoeddi datganiad o weledigaeth. Cymeradwywyd y Datganiad o Weledigaeth yn y Cabinet ar 18.07.22.
- ⊙ Mae'r weledigaeth yn cynnwys blaenoriaethau, prosiectau a chynlluniau y mae'r Cabinet am eu cyflawni dros gyfnod y weinyddiaeth. Caiff y datganiad o weledigaeth hwn ei wireddu trwy gyfrwng Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor a chaiff adroddiadau ac argymhellion manwl ar brosiectau a rhaglenni penodol eu cyflwyno drwy'r broses ddemocrataidd dros y pum mlynedd nesaf.
- ⊙ Rydym wedi llunio, cynnal a chyhoeddi Blaengynllun Gwaith ar gyfer y Cabinet.
- ⊙ Gwnaethom gynorthwyo'r weinyddiaeth newydd i ddatblygu portffolios newydd y Cabinet.
- ⊙ Gwnaethom ddarparu cymorth i Benaethiaid Gwasanaeth / Rheolwyr Gwasanaeth o fewn yr adran i sicrhau bod unrhyw argymhellion o archwiliadau mewnol, neu ffyrdd newydd o weithio yn cael eu gweithredu yn unol â hynny ac mewn modd amserol. Enghraifft o hyn yw'r fenter P2P - Dim Archeb Brynu, Dim Taliad - lle rydym wedi gweithio gyda'n rheolwyr cyllideb a'n credydwy'r i sicrhau bod y gwaith papur angenrheidiol yn ei le cyn cyflwyno anfonebau i'w talu. Mae hyn wedi cael ei weld fel cam cadarnhaol i sicrhau bod ein credydwy'r yn cael eu talu mewn modd amserol.

Beth a sut gallwn ni wneud yn well

Gweler ein cynllun cyflawni i gyflawni'r amcan hwn yn Atodiad 7

Trefniadau Llywodraethu

Mae'r gwasanaeth yn rheoli blaenraglenni gwaith y Tîm Rheoli Corfforaethol a'r Cabinet.